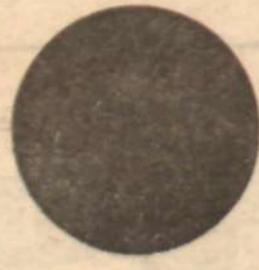

ANT

TİP
Genel
Yönetim
Kurulu
neler
görüştü ?

Haftalık Dergi • 5 Kasım 1968 • Sayı 97 • 125 Kuruş

BİRLİK VE EYLEM İÇİN
TİP KURULAYI

27

ekim

28

ekim

29

ekim

30

ekim

Yazılıcısı

-Atatürkçümüz...

Türkiye pazarlığı

Eski Amerikan Cumhurbaşkanı John Kennedy ile Sovyet Başbakanı Kruşçev arasında yapılan Türkiye üzerindeki pazarlıklar, geçenlerde bir suikaste kurban giden Robert Kennedy'nin yeni yayınlanan «13 Günlük» adlı anılarında açıklanmıştır. Küba Krizi sırasında Türkiye'de 30, İtalya'da 15 atom başlıklı.jupiter füze lüksü - bulunduğu, Sovyetler'in Küba'daki füzelelerini geri çekmesine karşılık Kennedy'nin de Türkiye'deki füzelerini geri çekmek zorunda kaldığı ve bu kararların Türkiye yöneticilerinin İradesi dışında bulunduğu anıarda belirtilmekte, böylece Türkiye'nin nasıl Amerika'nın elinde her an tehlükeli atılabilenek bir koz haline getirildiği ortaya konulmaktadır.

Din devleti

Genelkurmay Başkanlığı'na Ali Hakkı Kocabag adlı bir yedek subayın bir «din devleti» kurulması yolunda propaganda yaptığı ve kendisinin merkezi Konya'da bulunan «Mücadele Birliği» ne mensup olduğu tesbit edilmiştir. «Sıklıkla bir yumruğu baş hizasında tesbit eden» bir amblemi de bulunan Mücadele Birliği'nin Afyon ve İstanbul'da esancaks adı altında subeleri faaliyet göstermekte ve sık sık devrimci kişilere, yaynevlerine ve dergiliere tehdit mektupları göndermektedir. Din devleti propagandasının orduya sizmazı üzerine geniş tahrifat açılmıştır.

İşkenceci CIA ajansı

Amerika'nın Ankara Büyükelçiliğine atanın Robert Komer'in CIA Tegkiliyatında çalıştığı ve hâlâ da bu teşkilat ilişkisi olabileceği açıklandı. Komer'in Johnson tarafından özel yetkilerle Güney Vietnam'daki «pasifikasyon» programının başında getirildiği, Vietkong'a yardım eden halkı tecrit etmek, düşmana eleman, vergi, malzeme veren ve her çeşit yardım yapan unsurları ortadan kaldırılmak amacıyla insanlık dışı usullere başvurduğu, Vietkong'a yardımida bulunan köylerin Komer'in emriyle yerle bir edildiği, it-ham edilen köylülerin tepeüstü su dolu küpere sokularak, elektrik, sünge vada sopası ilekneesine tabi tutularak sorguya çekildiği de öğrenilmştir.

Buğday ithali

Ticaret Bakanı Ahmet Türk'ün buğday ithaline başlandığını ve ilk olarak doğu illerinin ihtiyacını karşılamak üzere İran'dan 20 - 30 bin tonluk alım yapıldığını, bugday ithaline devam edileceğini söylemiştir. Böylece Amerika'nın Sonora oyunu fiyasko vermiş ve abugday ülkesi Türkiye, İran'a muhtaç durumda düşmüştür.

Ankara'ya yürüyüş

Samsun Tekel Başmüdürlüğünün Liman Ambar Kısı işçileri toplu olarak isten çkarılmaları üzetime Ankara'ya yürümeye başlamışlardır. Atatürk büstine çelenk koyarak yola çıkan 47 işçi ellerinde esekiz ayda isten çkarıldı. «Kış kiyametinde ıssız kaldık» yazdı dövizler bulunmaktadır.

Davalı çalacak

Tarım İş Sendikası Başkanı Latif Şah, Çalışma Bakanı bir yaz göndererek, Tarım İş Kanunu Tasarısı 19 Kasım 1968'e kadar Meclis gündemine alınmadığı takdirde sabahlara kadar bakanlık kapısı önünde davul çalacağı, davullu protestoya daha sonra cumhurbaşkanlığı ve meclis önünde de devam edeceğini bildirmiştir.

Cumhuriyet Bayramı

Cumhuriyet'in 45. yıldönümü, bir yandan Ankara'da Abdülhamit Han'a övgüler düzen bir piyes Devlet Tiyatrosu'nda oynanırken, öteyandan emperyalizmin temsilcisi olan diplomatik misyon sefelerine törenlerde önemli yerler ayrılarak kutlanmıştır. Buna karşılık Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, cumhuriyetin yıldönümü dolayısıyla yayınladığı mesajda demokratik cumhuriyetin faziletlerinden söz etmiş, eğitim reformu yapılması dilemiş ve üniversite genelliğinin düzenlenliği gösterileri tasvip etmediğini söylemiştir. Gençler ise aynı gece Amerikan emperyalizmini Proteşti etmek üzere ellerinde dövizler olduğu halde Ankara'nın Kızılay, Sıhhiye ve Opera alanlarında gösteriler yapmışlardır. Topluğa katılan tahrifçilerin bir kaç Amerikan şirketinin emallerini kırmaları, bazı gençlerin tutuklanmasına sebep olmuştur.

Öğ. Üyeleri Sendikası

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası'nın kongresi yapılmış ve devrimci üyelerin meydana getirdiği yönetim kurulu Prof. Aytekin Ataay (Başkan), Doç. Metin Özek (2. Başkan), Prof. Kenan Bulutoglu, Doç. Aydın Aybay, Doç. Ümit Doğanay, Doç. Burhan Aytug ve Doç. Bedia Akarsu seçilmişlerdir.

Sefalete gittiler

Australya'ya giden İşçilerimizden 37. Başbakan Demirel'e bir mektup göndererek karşılaşlıkların güç şartları anlatılmışlardır. Mektupta «Anıttır, sizler buraya muhamem hükmümetimizle yapılan işi anlaşmasınız hipe sayarak bideye burada Türkiye'yi unutunuz, sizler buraya muhabir olarak geldiniz diyor, bizi anlaşıma hükümleri dışında değişik yemeklerle ağ kalmaya mahkum ediyorsunuz» denilmekte, işçilerin durdurulması istenmektedir. İşçiler, mektuplarına «Aksı takdirde, Avustralya'ya satılan Türk İşçileri diye dünya tarihine bir skandal gelecektir» dileyen son vermektedirler.

Uzay fethi

Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'nın uzayı fethetmek üzere girişikleri yarıg hızlanmaktadır. Önceki hafta Amerika'nın uzaya gönderdiği üç astronottan sonra Sovyetler Birliği de «Soyuz - 3» adlı uzay aracı ile Beregovoy adında bir astronotunu fırlatmıştır. Daha önce uzaya gönderilen insansız bir araçla buluşturma denemesini başarı Beregovoy dört gün yakını bir süre dünya çevre içinde döndükten sonra yumaşak inişle yeryüzüne dönmüştür. Rus bilim adamları, aya gönderecekleri aracı, Amerikalılar gibi ünitedan değil fakat bir uzay platformu dan fırlatacaklarını belirtmektedirler.

Seçim kanunu

AP İktidarı, Seçim Kanunu üzerinde şimdilik kadar yaptığı değişikliklerle de 1969'da tek başına İktidara gelemeğten korktuğu için, küçük partileri tamamen silmek üzere hazırlığa girmiştir. Daha önce bu konuda Adalet Bakanlığı'nın siyasi partiler üzerinde yaptığı sorusurdan alınan cevaplar, AP ile CHP'nin küçük partileri silmek konusunda görüş birliği halinde olduklarını ortaya koymustur.

M. Kemal yürüyüşü

Tam bağımsız Türkiye sloganıyla «Mustafa Kemal Yürüyüşü» ne çikan 22'si öğrenci, 2'si işçi olmak üzere 24 genç Samsun'dan Ankara'ya hareket ettiler bir süre sonra önerini jeep'lerle kesen polisler tarafından tutuklanmıştır. «Emperyalizmi ve onun ıgribilgilerini Ataya şikayet etmek» amacıyla 10 Kasım sabahı Anıt Kabir'e varmak üzere yola çıkan gençlerin polise tutuklanması, iktidarin kime hizmet ettiğini bir kez daha göstermiş tir. Gençler, yayınladıkları bildiride «Türk Geneli, Atatürk'ü savunduğu, emperyalistlere, ağalarına ve onların ıgribilgilerle karşı çıktıığı için sakat bir zihniyet tarafından suçlu sayılmak istenmekte dir» demiglerdir.

ANT'in adresi değişti

ANT Dergisi'nin ve ANT Yayınları'nın adresi 4 Kasım 1968 tarihinden itibaren değişmiş ve her iki büromuz da aynı sokak içindeki Tan Apartmanı'na nakledilmiştir. ANT Dergisi'nin ve ANT Yayınları'nın yeni adresi şudur:

Çağaloğlu, Başmuhasebe Sokak

Tan Apartmanı 10/12 — İSTANBUL

ANT Dergisi'nin ve ANT Yayınları'nın telefon ve posta kutusu numaralarında değişiklik yoktur.

Polis terörü

■ Üniversitelerin açılışı dolayısıyla gerek sağa çevrelerde, gerekse 1. Sube'ye bağlı polis kuvvetlerinde tam bir terör havası yaratılmıştır. Devrimci öğrenciler örgütleri adına 1 Kasım'da üniversite duvarlarına asıllacak afişleri taşıyan FKF üyesi Mümin Karaağaç adındaki genç kucagında afişler olduğu halde yakalanarak Birinci Sube'ye götürülmüş ve sorusuz salsız bir gece hürreme beledetildikten sonra ertesi gün savcık kararıyla serbest bırakılmıştır. Ayrıca, afişlerin baskısına nezaret eden Osman S. Arolat da, matbaadan gitkiği strada bir sivil polis tarafından kaçırılmak istenmiştir. Öte yandan AP İktidarı polis kuvvetlerini devamlı olarak takviye etmektedir. Son olarak, bütün ilerde toplum polisi kurulması, yine de 50 emniyet amiri, 75 başkomiser, 150 komiser, 300 komiser muavini ve bine yakın polisin kadroya alınması için parlamento bir kanun tasarıtı sevkedilmiştir.

Proleter şoför

Alkılıç'ın mahkümiyetini protesto etmek üzere minibüsünün arkasına «Fransa'da Dreyfus, Türkiye'de Alkılıç» yazan proletçi şoför Yalçın Özerden, ihbar üzerine polisler tarafından yakalanarak suçunu ne olduğu aşikandından bir gece birinci şube'de bekletilmiş ertesi gün savcılık tarafından suçlu görüştükten sonra serbest bırakılmıştır. Özerden'in yakalanması üzerine suçunun ne olduğunu soğan bir arkadaşımıza Kadıköy Nöbetçi Komiseri, ayne sucovabti vermiştir: «Ne bileyim ben kardeşim, biz yataklar sevkediyor, suçunu savcı takdir eder! »

Tarık Ali'nin gösterisi

Pakistan asılı öğrenci lideri Tarık Ali'nin «Amerika'nın tutumunu» ve «savacı davranışlarını» protesto etmek üzere düzenlediği büyük öğrenci gösterisi 30 bin kişinin katılımıyle 27 Ekim günü Londra'da yapılmıştır. Ellerinde «Kırmızı mavis» Kuzey Vietnam bayrakları olduğu halde «Ho... Ho... Si Minhs» diye bağırarak Thames Nehri kıyılarından Londra'nın merkezine yürüyen öğrencilerin Amerikan Büyükelçiliğine ve Başkanlık binasına saldırımıları igin 7 bin polis görevlendirilmiştir. Bu arada öğrencilerle polisler arasında çatışmalar olmuş, 30 kişi yaralanmış, 50 kişi de tutuklanmıştır.

Meclis açıldı

■ Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu, 1969 genel seçimindeki önceki son dönemde çalışmalarına baglamışlardır. Senato'da başkan vekilliğine AP'li Mehmet Ünaldi ve Lütfü Topaloğlu ile CHP'li Süreyya Atalay seçilmişlerdir. Millet Meclisi'nde ise, Anayaşa Mahkemesi'nin kararı gereğince başkanlık divanı üyelerinin sayısı, TİP'e de temsil hakkı tanınmak üzere, 16'ya çıkartılmıştır. Buna göre AP'ye 1 başkan vekili, 1 idareci 6 kâtip, CHP'ye 1 başkan vekili, 1 idareci, 1 kâtip, GP'ye 1 başkan vekili, YTP'ye bir idareci, TİP'e ve MP'ye de birer kâtip verilecektir. Partiler adaylarını tesbit ettikten sonra Millet Meclisi 6 Kasım'da divan seçimi yapacaktır.

CHP'de dengesizlik

■ CHP Genel Başkanı İnönü'nün Kurultay'daki ve kurultay sonrasında bütün çalışmalarına rağmen partinin yetkilili organlarında denge kuralamamıştır. İnönü, dünya durumunun karışık olduğunu leri sürekli parti içinde denge saglayacak kişilerin seçilmesini istemiş, ancak Parti Meclisi'nde Merkez Yönetim Kurulu'na tamamen Ecevitçiler, meclis grupları yönetim kurullarına ise tamamen Göbekçiler seçilmişdir. Nitekim, Millet Meclisi Grup Başkan vekilliğine Nihat Ermiş ile Kemal Satır, yönetim kurulu üyeliklerini de Cengiz Nayman, Sadrettin Canga, Hüsnü Özkan, Cevdet Aykan, Kudret Bosutur, Arif Hikmet Onat ve Nuri Kodamanoğlu kazanmışlardır. Senato Grup Başkan Vekilliğine ise Hüsnü Oğuz Bekata ile Fikret Gündoğan seçilmişlerdir.

Vietnam hezimetli

■ 5 Ağustos 1964 tarihinden beri Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni ve Hanoi rejimini yıldırmak için Kuzey Vietnam topraklarını devamlı şekilde bombardayan Birleşik Amerika, kahraman Vietnam halkın sarsılmak bilmeyen direniş karşısında pes demek zorunda kalmış ve Başkan Johnson giderâyak televizyonda yaptığı konuşmadada bombardımanları durdurmak emri verdiği ve Paris'teki barış görüşmelerinde Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi temsilcilerini de muhatap olarak kabul edeceğini açıklamıştır. Başkan Johnson'ın bu kararı bütünü dün yada bomba testi yapmış ve Uzakdoğu'da barışın sağlanması yolundaki umutları kuvvetlendirmiştir. Johnson'ın kararını yorumlayan Paris'teki Kuzey Vietnam Sözcüsü, «Bombardımanların durdurulması, Kuzey Vietnam Silahlı Kuvvetleri ve halkı için büyük bir zafer teşkil etmektedir» denmiştir. Hanoï'de yapılan açıklamaya göre, Johnson'ın kararı sadece ilk adım olup, asıl sorun, Güney meselesinin çözümüdür.

Başkan seçimi

■ 6 Kasım'da yapılacak olan Amerika başkanlık seçimleri için anket değerlendirme göre en kuvvetli aday Cumhuriyetçi Nixon iken, Johnson'ın son anda Vietnam bombardımanını durduracağının açıklaması, sans ibresini Demokrat Humphrey'den yana çevirmiştir. Johnson'ın bombardımanı durdurma kararını, Demokrat Parti'ye sans kazandırmak için kasden bugüne kadar beklettiği anlaşılmaktadır.

DOĞAN ÖZGÜDEN

HAFTANIN YORUMU

**Birlik ve eylem için
TİP Kurultayı**

Ü

ST kademe konusunda, artık söz tabanı... Genel Yönetim Kurulu'nda dört gün süre teorik tartışmalardan hemen sonra TİP'in Üçüncü Büyük Kurultayı, Türkiye'nin dört bir yanında sosyalizm ve bağımsızlık savaşı veren emekçi halkın bilinçli temsilcilerini bu cumartesi günü başkente bir araya getiriyor, TİP Genel Yönetim Kurulu'nda gece yaralarına kadar devam eden ve gazetelere sansasyonel başlıklarla yansıtan tartışmalar, ne yazık ki, ANT'in öteki sayfalarında ayrıntılı şekilde okuyacağımız gibi, «bir bardak suda fırına kopartmakтан öte gidememiştir. Sağlam bir tomele dayanmayan bu teorik tartışmaların yan sıra, derdimiz sütlularında yansıtmayı gereksiz bulduğumuz bir takım kişisel çekismeler ve satışmalar da malesef toplantıda ağır basmıştır. Toplantı sonunda bir kusur ileylerin çekimser ve muhalif oylarına karşılık, büyük çoğunuğun kararlarıyla yayılanan bildiri de, TİP'in görüşlerine ve genel başkan ile yetkili organlar arasındaki ilişkilere ağırlık getirmekten uzak kalmıştır. Bununla beraber, bu toplantınu tek yararlı yarar, TİP'te bir tartışma ortanının açılmasını sağlamış ve tam kurultaya giderken üst kademe herhangi bir kopmaya yada bilmeye meydan vermemek olmuştur.

B

U hafta TİP Kurultayı'nda bir araya gelecek olan partinin asıl sahiplerine, gerek teorik, gerekse pratik bakımından tarafı görevler düşmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, teorik tartışmaların sağlam bir zemin üzerinde cereyan edebilmeli, her şeyden önce partinin sosyalizm konusundaki görüşlerinin kesin şekilde şartnameyle mümkündür. Dört yıl öncesinin şartname içinde hazırlanan TİP'in tüzüğü ve programında partinin «sosyalist» olduğuna dair bir kayıt bulunmadığı gibi, sosyalizm anlayışı üzerinde de herhangi bir açıklama yoktur. Bugün TİP bir sosyalist parti olarak kabul edildigine göre, partinin sosyalizm anlayışının, genel başkanın yada diğer sözcülerin konuşmalarına ve yazalarına göre değil, hatta merkez yürütmeye kurulu ve genel yönetim kurulunun dar kadrolu çalışanlarına yapacakları değerlendirmelere göre değil, tüzük ve program maddeleriyle kesin olarak şartname gereklidir. Süphesiz bu hafta toplanacak olan Kurultay da böyle bir tüzük ve program değişikliğini gerçekleştirecek zamana ve hazırlığa sahip değildir. Bunun ıgn, Küçükörnek'in Genel Yönetim Kurulu'nda yaptığı öneride uyularak, seçimden sonraki bir kurultayda kesin şekilde bağlanmak üzere partinin sosyalizm anlayışının tesbiti görevi bu kurultaya kurulacak geniş kadrolu bir bilim kuruluna verilmelidir.

Ü

CÜNCÜ Büyük Kurultay'ın pratik görevlerinin başında ise, 1969 genel seçimlerine, partinin parlamentodaki sandalye sayısını bakiye oylara ihtiyaç duymadan artırabilecek, hic değilse bugünkü seviyede tutabilecek şekilde hazırlanmak, bunun için en iyi çalışma yöntemini tesbit etmek ve en dinamik kadroyu seçmek gerekmektedir. Bu kadro feşkil edilirken, son teorik ve kişisel tartışmaları yaratığı kurgulukları olumsuz etkilerine meydan verilmemeli, partinin seçim döneminde her zamankinden fazla birlik ve beraberlige muhtaç olduğu gerçekliği mutlaka göz önünde tutulmalıdır. Seçim döneminde genel başkan değiştirmek gibi kişisel çıkışlar ne kadar sakınca ise, bugüne kadar partiye büyük hizmetlerle geçen ve bundan sonra da bilgililerinden ve tecrübelilerinden geniş ölçüde yararlanabilecek olan kimselerin surp genel başkana karşı çıktııkları için kadro dışı bırakılması gayretleri de o kadar hatalıdır. Büyük Kurultay, emekçi sınıfının yan kuvvetleri içinde en dinamik unsuru teşkil eden gençliğin sorunlarına da gerektiği gibi eğilim, yönetim kadrolarında genç sosyalistlere de yer vermek zorundadır. Artık İst ve çekisme dönemi kapanmaktadır, «birlik ve eylem» dönemi başlamaktadır. TİP'in bu kurultayı, Birlik ve Eylem Kurultayıdır.

1962'den

• TİP, 13 Şubat 1962'de 12 sendikacı tarafından kurulmuştur. Türkiye'de işçilerin kendilerinin kurduğu ilk ve tek sınıf partisidir.

TİP'iN ÜST KADEMESİ KONUŞTU, ŞİMDİ

1962 Şubat'ta 12 sendikacı tarafından kurulan ve bugün yüzbinlerce emekçinin temsilcisi durumuna gelen Türkiye İşçi Partisi'nin 3. Büyüyük Kurultayı bu hafta Cumartesi sabahı Ankara'da Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu'nda toplanacaktır.

Parti üst kademelerinde beliren anlaşmazlık dolayısıyla bütün dikkatleri üzerinde toplayan TİP'in tartışmalı genel yönetim kurulu oturumlarından hemen sonra yapılacak olan büyük kongresi, özellikle 1969 seçimleri için partinin tutumunu ve kadrosunu saptamak bakımından da büyük önem taşımaktadır.

Bündüngi gibi, tafsili geçen hafta ANT'ta açıklanan anlaşmazlık dolayısıyla, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, TİP Genel Yönetim Kurulu'nu önceki Cumartesi günü «Esasları parti program ve tüzüğünde testi edilmiş bulunan bağımsız, demokratik Türkiye sosyalizminin emekçi halk kitlelerine açık ve seçik olarak anlatımasının yollarını görüşüp karara bağlamaky üzere olağanüstü toplantı çağrısız bulunuyordu.

Genel Yönetim Kurulu'nun 39 asıl ve 17 yedek üyesinin katıldığı toplantıda, Aybar'ın görüşlerine mualef eden 5 Merkez Yürütme Kurulu Üyesi'nin genel başkanın görüşlerinin partiyi bağlamayacağı yolundaki önergeleri görüşme konusu olmuş ve bu önerge münasebetiyle partinin üst kademelerindeki görüş ayrılıkları dört gün süre ile enine boyuna tartışılmıştır.

İlk konuşmayı yapan Aybar, Çek Olayları dolayısıyla Merkez Yürütme Kurulu üyeleri arasında bir anlaşmazlık belirdiğini bildirdikten sonra, bu olaylardan hemen sonra Anadolu Ajansı'nın kendisinden bir demeç istedigini, o sırada, Saban Erik haric, üyelerin hepşinin çeşitli nedenlerle Ankara dışındaki bulunmaları dolayısıyla Merkez Yürütme Kurulu'nu toplayamadığını ve ajansa kendi başına demeç vermek zorunda kaldığını, açıkladığı görüşlerin daha sonra gerek Behice Boran, gereksé Çetin Altan'ın gazete yazıkları yazılarında da paylaştığını, meselenin neden sonra Genel Yönetim Kurulu'na getidiğini belirterek, «Ne yazık

ki, konuşmalarım tahrif edilmiş, hiç imit etmediğimiz arkadaşlarım da buna katılmıştır» demiş ve İzmir İl Kongresindeki konuşması çerçevesinde sosyalizm, bağımsızlık ve özgürlük üzerine görüşlerini açıklamıştır.

Bunun üzerine beş önerge sahiplerine söz verilmiş ve ilk olarak Prof. Sadun Aren konularak Genel Başkanın «entellektüel fantezi» peşinde kostugunu, sosyalizmden ayrıldığım ileri sürülmüşür. Aren, eleştirilerini şezelikle dört noktada toplamıştır:

Önerge sahibi Beşler konuşuyor

1. Aybar sosyalizmde çeşitli ileri sürmektedir. Öz ve birincil farklı olursa sosyalizm diye bir şey kalmaz.

2. Genel Başkan bilime karşı çıkmaktadır. Bilime karşı çekmeme eylem içindeki insanlara güç vereceğini sanmak yanlışdır.

3. Genel Başkanın kitap çevirileri konusunda yaptığı tavsiyeler, eylem içinde kuskular yaratmaktadır.

4. Genel Başkan parti içinde kişisel yönetim kurmuştur.

Daha sonra konuşan Genel Sekreter Nihat Sargin da, Genel Başkanın «hürriyetçilik» anlayışının tüzelik çelgilene halinde olduğunu ileri sürmüştür. Genel Başkanın tutumu yüzünden partide disiplin sağlanamadığını söylemiştir.

Baska ülkelere sosyalist rejimlerini tartışma konusu yapmaya Türkiye'nin ortamının uygun olmadığını, bu itibarla Aybar'ın bu şekilde değerlendirmeye girmekle hata yaptığını belirtir. Münnevihullah Haydaroglu'ndan sonra Beşler'in tek sendikacı mensubu Saban Erik konuşmuş, Aybar'ın partie kişiye yönelik kurduğu ve «hürriyetçi sosyalizm» adı altında yeni bir sosyalizm tanımı getirmek suretiyle sosyalizmden uzaklaştığını belirterek «Sosyalizmi kurmak için sıkıntılara katlanmak hürriyetçilik mi?» diye sormuştur.

Merkez Yürütme Kurulu Üyesi ve Adana Milletvekili Ali Karci da Aybar'ın konuşmalarına karşı çıkmış ve «Hürriyet için savaş soyut bir laftır. Meşeleyi sınıfsal açıdan koymak gerektir. Genel Başkan yaptığı konuşma ile sağa aşılmıştır. CHP sola gelişir, biz de sağa... Bir yerde birleşeceğiz» demiştir. Aybar'a karşı çıkanlar içinde en uzun ve detaylı konuşmayı Behice Boran yapmış ve özette söyle demiştir:

«Aybar bilimsellikten ve toplumsal gelişmeleri sınıf açısından değerlendirmekten vazgeçmiş, böylece partiyi güç duruma düşürmüştür. Partide kişisel Yönetim kürmestür. Hürriyet meşesini soyut olarak koymaktadır. Esas ağırlığı tek tek fertlere vermektektir. Özgürlüğü sınıf açısından keymaksızın. İnsanlık tarihi, özgürlük mücadeleleri değil, sınıf mücadeleleri tarihdir. Aybar toplum olaylarının bilimi olmadığını söylemektedir. Bilim olup olmadığı tartışılmaz.

Sosyalizm hem tektir, hem çeşitliidir. Birinin üzerine fazla basırsa bilimsel sosyalizmden ayrılmaz. Öz ve birim değişirse, sosyalizm kalmaz.

Yeni görüşlerin parti kurulularında tartışılmaması gerekdir. Aybar sloganlara meraklıdır. Sloganlara her şeyi çözüceğini sanmaktadır. Bu idealizme kaçan bir görüştür. Teskilata önem vermedik. Romantik sosyalizme geldik. Aydlular ve kadro da önemlidir. Kadro memnun olmazsa, teşkilat failemez...»

Genel Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Selik de, Aybar'ın yabancılığına konusundaki görüşlerini eleştirmiştir. «Yabancılaşmaktan kurtulma, ancak her türlü maddi hayat kaygılarından kurtulmakla mümkünür. Bizim meselemiz bu değildir. Aybar, içi sınıftına dışarıdan bilime verilmesine de karşı çıkmaktadır. Bilime vermek bizim görevimizdir. Bilinen insanların sayısını artırmak lazımdır. Hürriyetçi ve hürriyetçi olmayan sosyalizm şeklindeki ayrımlar yanlışdır» demiş. Aybar'ın üyelerine tercümler tavsiyesine de karşı çıkararak somut gerçeklere inimesini ve ideolojik eğitim yapmasını istemiştir.

İki bilim adamı konuşuyor

Genel Yönetim Kurulu'nun geçce yarılmasına kadar süren toplantılarında hemen her üye anlaşılmazlık konuları üzerinde konuşmuştur.

Bu arada iki bilim adamının, Murat Sarica ve İdris Küçükömer'in konuşmaları, parti üst kademesinin yapıldığı ölmazdan kurtulması için olumlu öneriler getirmiştir.

Sarica yaptığı konuşmada, bir tartışma ortamının yaratılması partinin geleceği bakımından yararlı olduğunu, fakat bunun partiyi bölmeye götürmemesi gerektiğini, onun için beş önergenin veriliş biçimini tasvip etmediğini bildirmiştir, bu arada tarafsızlar arasında ortak noktaların bulunduğu belirtir. Aybar'ın İzmir konuşmasıyla, Çek olayları sırasında Boran'ın Milliyet'e yazdığı yazısı beraber okumuştur. Sarica, Aybar'ın son konuşmalarının özellikle aydınlar ve gençlik arasında gerçekte kükükler uyandırdığını, özgürlük meselesini düş politika meseleleriyle birlikte koymayan bu karışıklığa yel açtırmıştır. Türkiye'de bürokrasinin oynadığı rol göz önünde bulundurulduğunda takdirde, hele onun son zamanında sosyalizme de el atması karşısında, emekçi halka dayanan bir partinin demokratik parti olması gerekeceğini, «hürriyet» kavramından da somut hürriyetlerin anlaşılmaması lazımlı geldiğini, bilimsel metod ile o metodla varılan sonuçların aynı değerde olamayacağını, sonuçlardan yararlanabileceğini, fakat bilimsel metottan ayrılmamanın asla söz konusu olamayacağını söylemiştir.

İdris Küçükömer ise, iki tarafın da haklı yada haksız yanları bulduğunu, ayrıca bunu söyleyenlerin de haklı yada haksız duruma düşebileceğini belirtirken sonra özetle söyle demigidi: «Binaenaleyh, böyle bir durumda partinin görüşünün, tüzelik ve programının çok belirli hale getirilmesi gerektir. Mevcut tüzelik ve program şartlandırılmış bir bir durumda yapılmıştır. İçinde

sosyalizm ve diyalektik söylemleri yoktur. Şu halde, partinin görüşünün saptanması için, bir görüşün saptanmasını usulini ortaya koymak lazımdır. Yan birinci mesele, Genel Başkanı görüşlerinin partiyi bağlayıp, bağlamadığı meselesi değil, usul meselesidir. Değişik görüşlerin bulunduğu bir yerde bu görüşlerin sentezi yapılmadan Aybar hakkı yada haksızdır, denemez. Ancak, 10 günlük süresi kalmas geçici bir genel yönetim kurulu da bu sentezi yapamaz. Bu mesele daha geniş gruplarda daha geniş bir zaman içinde tartışıp sonucu bağlanabilir. Partinin görüşlerinin saptanması için bir komisyon seçilmeli ve bu komisyonun getireceği teknik Kurultaya tartsılıp kesin hale getirilmelidir. Ancak seçim yılında böyle bir tesbit yapılması sakınca olacağı için görüşleri kesin karara bağlama yetkisi, seçimlerden sonra toplanacak bir kurultaya verilmelidir.

Küçükömer'in tekniki toplantıda çok olumlu bir hava yaratmışsa da, karşılıkla satışmalar nedeniyle tartışmalar son güne kadar sonuç verici olmayan bir yönde sürüp gitmiştir. Son gün önerge sahiplerinin her birine yarın saat daha konuşma hakkı verilmiş ve hepsi de, daha önceki konuşmalarındaki eleştirilerini tekrarlamışlardır.

Genel Başkan kendisini savunuyor

Bu gün üzerine Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, kendisine yönelik suçlamaları cevaplamak fizere altı saatlik bir konuşmayı yapmıştır. En fazla kendisinin bilimsellikten ayrıldığı ve sosyalist olmadığı ithamı üzerinde duran Aybar, çeşitli sosyalist yazarlardan pasajlar okuyarak görüşlerini açıklamıştır. Sosyalizmin çekirdeğini ve özünü meydana getiren firetim ilişkileri konusunda hiçbir zaman yanlış anlamaya meydan verecek bir söz söylemediğini, ne var ki sosyalizme geçsin ilkeden ilkeye farklı biçimler gösterdiği, bu farkı, millî özelliklerin, üst yapı kurumlarının, sınıflar

Aradan geçen yedi yılda TIP işçisiyle, köylüsüyle, esnafıyla, memuruyla, aydınıyla, genciyle tüm emekçi halka mal olmuştur.

SÖZ TABANIN !

traf ilişkilerin meydana getirilğini belirtmiş. Türkiye sosyallarının ancak bu özelliklerin üzerinde durularak kurulabileceğini açıklamıştır. Ayrıca, Türk tarihinde önemli bir yerı olan sürokrasının tutumunun Türkiye'nin başta gelen özelliklerinden biri olduğunu da sözlerine ilâve etmiştir.

Bilimsel metoda bağlı olduğu, gerçeğe en yakın sonuçların ancak bu metodla elde edilebileceğine inandığını belirten Aybar, bütün gerçeklerin tam olarak kavranamayacağını söylemenin bilimsel metodu inletermek demek olmadığını genel örneklerle açıklamaya çalışmıştır.

Öte yandan, meseleyi her zaman sınıf açısından koyduğunu, konuşmalarına bir bütün olduğunu, yaptığı konuşmaların arasında burasından pasajlar naklederek konuşmalarını tahrif etmenin çok yanlış bir tutum olduğunu, hürriyetlerden somut hürriyetleri kasdettiğini, bunun sömürgeye hürriyet tanınacağı anlamına asla gelmediğini belirten Aybar, kitap mesesine de degenmiş, kendisinin akademik bir çevreden geldiğini, kitabı son derece saygınlığı olduğunu, fakat insan kafasına saygısının daha büyük olduğunu, meselelerde çözümlü bu kafaların getiriciliğini söylemiş, özellikle aydınların ve gençliğin dinleyici olarak bulunduğu yerlerde, çok yönü okunmanın meselelerin daha iyi kavrammasında yarar olacağını, böyleselikle geniş görüş *İl kafalar yaratılacak* söyleliğini, bunu istemeyen ve tavsiye etmenin asla sosyalizmde ayrılmak demek olmadığını söylemiştir.

Aybar, *İşçi sınıfına biliş dardan gelir* tezini inkâr ettiği iddialarına da cevap vererek meseleyi iki yönlü olarak incelemek gerektiğini belirtmiş, bir yandan emek-sermaye gelişisi, yanı gerekli kanunlar işçi sınıfının bilincendirken, bu süreçte mutlaka hızlandırmak gerektiğini, fakat bunun asla işçi sınıfının dışında profesyonel bir partide yol açmaması lazımlığını, TIP'in bünyesinin buna elverişli olmadığını sözlerine eklemiştir.

Aybar, konuşmasının sonunda Prof. Aren'in genel başkanın kurultayda değiştirilmesi için şimdiden faaliyete geçilmesini sağlamak fizere Sivas İl Sekre-

terine yazdıgı bir mektubu genel yönetim kuruluna açıklamış ve uğradığı ağır saldirular karşısında *saldırı emanetis* genel yönetim kuruluna teslim ettiğini bildirmiştir.

Aybar'ın genel başkanlığından çekileceğini açıklaması üzerine toplantıının havası elektriklenmiş, bu arada Genel Sekreter Rıza Kuas da görevinden çekildiğini bildirmiştir. Bu durum karşısında *başkanlık divanına* geçen Merkez Yürütme Kurulu Üyesi İbrahim Çetkin havaya hâkim olmağa çalışmıştır.

Genel Başkanın odasına çekilmiş karşısında Şaban Erik, «Genel Başkan istifayı bir tehdit ve baskı aracı olarak kullanmaktadır. Gerekirse ben de istifa ederim» demiştir.

... Ve Kurul Aybar'ı destekliyor

Genel Yönetim Kurulu çalışmalarının tam bir çıkmaza girdiği gecenin 1.30'unda Aybar'ı istifadan vazgeçirmek üzere kendisine güvenen nitelikinde bir bildiri yayınlanması için 21 imza bir önerge verilmiştir. Konuşmalarıyla Aybar'a karşı olduğunu gösteren üyeler başlangıçta önergeyi desteklemeye yanaşmamışlardır. Önergenin kabul edilmesi için üçte iki coğuluk *sağlanmas* zorunluğu karşısında bir kism üyeler Beşerlerle temas kurmuşlar ve partinin bölünmemesi için böyle bir bildirinin yayınlanmasına kendilerini ikna etmeye çalışmışlardır. Bu arada Behice Boran'ın genel başkanlık odasında Aybar ile bir süre görülmüş sahâbesi ve bu görüşmeden sonra Boran «Bir kişinin de heftatta birleşmesi söz konusu değildir. Nitikim, Sadun Aren, ortaya çıkan beige ile de sabit olduğu gibi, kuruluzum kârdaşsan önce, genel başkan kongrede oy yerilmesi için gâşmalara *girişmiş*dir. Bu beşinci katıyan bağlamaz. Ayrıca, genel başkanın geniş izahatından sonra temel noktalarda bir ayrılmış söz konusu değildir. Aybar'ı destekliyorum. Beraber çalışmamız için bir sebep yoktur» demiştir.

Bunun üzerine hava yâşaması ve böyle bir bildirinin yayına-

ELBİRLİĞİ

Yaşar KEMAL

Türkiye'de gerici hareket gün segitçe, Amerikanın ve kompador burjuvanının büyük gayretleriyle hızla geliştiriliyor. Gerici hareketin gözlerini kan bulmuş militanları bir halk ayaklanması bekliyorlar. Hazırlıyorlar demek daha doğru olur. Türkiye'de gericiler, sömürükler, ilericiler arasında büyük bir meydan muharebesi veriliyor. Bu meydan muharebesinde bir milletin bütün hayatı olan ilericiler, komprador, ağa, softa, tefeci dörtlüsüne yenilse Türkiye her seyile, kültürü, dili, dîniyle ortadan kalkacaktır. Demem o ki, Türkiye bugünlerde bütün tarihinin en belâlı bir gağını yaşıyor. Bugünler çok iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Ağa, komprador, softa, tefeci dörtlüsünün gücü gün geçtikçe daha da gelişiyor. Bu güç gitlikçe sıkı bir şekilde memlekette örgütleniyor. Örgütleyen Amerikadır. Bu örgütlenmeye iktidâr elinden gelen her yardımını yapıyor. Camilerde her gün kan kakan vaazlar veren ve devletten maâs alan sözüm ona din adamlarını iktidâr var gücüyle destekliyor.

Türkiyedeki ileri güçlerse, buna karşı çok dağınık. İlereli güçler düşman parçaları, bölgelere ayrılmış. Ortada en büyük ileri güç olarak Türkiye İşçi Partisi var. Bu partiyi gericiler ve iktidâr büyük bir ates gemberine almışlar. Bu partinin üyeleri büyük bir zulüm altında inletiliyor. Hapsediliyor, işsiz bırakılıyor, süründürülüyor, manevi baskilar altına alınıyor. İktidâr ve komprador bütüğü bu partiyi yok etmeye birinci amaç olarak göze almışlardır. Türkiye İşçi Partililer bu zulümle karşı dayatıyorlar, sonuna kadar dayatacaklar, güclenecelerdir. Sekiz yıllık inanılmaz kamprador, ağa, softa zulmü partinin halk kütüplerine varma gücünü kırımadı, aksine kampladı.

Türkiye İşçi Partisi emekçilerin tek umududur. Bu partinin sınırlıya kadar verdiği savas çok etkilidir ve başarılı olmuştur. Bunun böyle olmadığını söyleyecek dostlar da vardır. Kaldi ki, söyleyolar da. Ama Türkiye köğullarını bilenler, bilirler ki Türkiye İşçi partisinin buna zulüm karşısında, buna imkânsızlıklar içinde vardığı yer hiç de küçümsemek bir yer değildir.

Yayınlanması konusunda oylanması gidiyor. Behice Boran ve Nihat Sargin da dahil 29 kişi lehte oy verecek üçte iki coğulugu sağlaymış. Sadun Aren, Mehmet Selek ve Minnetullah Haydaroglu çekinse kalmış. Sinası Yıldız, Cemal Kiral, Şaban Erik, Yılmaz Yazoğlu ve Hayrettin Abacı muhalif oy vermişlerdir. Hayrettin Abaci, Aybar için böyle bir güven oylamasını gerekli görmediği gerekçesiyle muhalifet etmiştir.

Bundan sonra Murat Sarica, Behice Boran, Yağar Kemal, Kemal Süker, Yahya Kanbolat ve Suaf Aksoy'un hazırladıkları bir bildiri ile Genel Yönetim

Bir parti kendi gerçekine sağılı bir yolla, arayarak varmaza begarıya ulasmaz. Bir memleket sizin deney tahtanız degildir, deabebilir. Aramak, bulmak, sonra uygulamak, bir memleketi deney tâtaat yapmak demek değildir. Kendini aşamadan gerçekine varamazsun. Bir takım basmaklaip düşüncelerde de kendi gerçekine varamazsun. Sınırlı bir kafa sosyalist bir kafa değildir. Sosyalist bir kafa inanmaztir ama dogmaya kabul edemez. Inanmak başka, dogma başdır. Dogma inanç değildir. Bu her ikisinin karıştırılması insanlığa çoga mal olmuştur.

Türkiye İşçi Partisi'ne saldırmadan önce onun davranışlarını üstünde çok derinlemesine düşünmek gerek. Türkiye İşçi Partisi'nin davranışlarını ne bir kişi, ne de bir çok kişi tayin eder. Bu davranışları partide inanmış Türk emekçileri ve onların faydalıları belirler. Bugünkü Türkiye İşçi Partisinin yöntemlerini, davranışlarını Türkiye'nin gerçekleri doğurmustur. Bir partiyi, özellikle sosyalist bir partiyi gerçekler yugura yugura büyütür, geliştirebilir. Bir sosyalist parti bir memlekette başarılı olmusa, o partinin yolumu mutlaka memleketin gerçekleri izmiştir.

Türkiye İşçi Partisi yolunda ilerlerken ileri geri söz etmek, onun tekerine gomak sokmak, bir ilerici, yada bir ilerici geginin inanınca işin akıl kâri değildir. Türkiye İşçi Partisi'nin bazı davranışlarını begenmemek, onu parçalamak, yıkmak değildir. Türkiye'nin gerçeklerinden doğmug bir partiyi bir takım dogmalar adına ypratmak, hele big akıl kâri değildir. Eleştirmek ne güzel, parçalamak, ypratmak çok kötü...

Benim diyeceğim biraz inşâfı olmak, biraz da düşünmek, Türkiye'nin gerçeklerine bakmak, bir de partinin tutumunu bakmak.. Uygunuzluğunu buluncaya yüklenmek, varım ona.. Faydalı elektir içe bu.. Dediğim, ypratma.. Bindigi dalı kesmek ahmaklıkların en beteridir.

İyi niyetiller, ebirliğiyle Türkiye'nin gerçekleri üstüne yürüyelim. Bir memleket kendi gerçeklerinin partisini oluştururken onunla birlik olalım, ona yardım edelim. İyi iş budur, laf ebeliği değil.

Sadun Aren ve arkadaşları ise, toplantıdan sonra, parti dişiplini içinde ve partinin yetkilileri organlarında Aybar'ı alesitmeye devam edeceklerini ve bliyik kongrede de kendi görülerini savunacaklarını söylemigelerdir.

Şimdi söz Kurultay'ındır, ve herhalde TIP'in tabanından geçen delegeler, üst kademedeki bu kişi tarafılarının dışında, sosyalist hareketi 1969 sezonlarında başarılu kılacak eylemleri saptayacak ve partinin temel görüşlerini tesbit ıtmak, genel yönetim kurulu toplantıda bir bilim adamının getirdiği öneriyi de dikkate alarak en gerçekçi formülü bulacaktır.

CASUSLUK OLAYLARI NATO'YU SARSIYOR

Londra, 24 Ekim 1968

12 Eylül'de Brüksel'deki ofisinde gizli evrakların fotoğrafını çekerken yakalanan Nahit İmre, tutuklandığının dokuzuncu günü Ankara'ya getirilmiş ve MIT tarafından sorgusuna başlanmıştır. Sorguya çekilmesi hâlâ devam etmektedir.

Brüksel'deki NATO Genel Karargâhı Merkez Teşkilatı'nda Sinyor Brosio'nun mali müşaviri iken tutuklanan 50 yaşındaki Nahit İmre'nin NATO ile ilgili çok önemli sırları Rusya'ya verdiği anlaşılmaktadır. Hattâ, 21 Ağustos Çekoslovakya olaylarının, Nahit İmre'nin Ruslara verdiği bilgiyi takiben patlak verdiği bir gerçektr.

Nahit İmre tutuklanmadan bir ay önce Türkiye'ye gelmiş ve sonra Yugoslavya'nın Bulgar sınır bölgelerini geçmiştir.

Nahit İmre olayın ortaya çıkmasından sonra Batı Alman Savunma Bakanlığında, Batı Alman Gizli Teşkilatı'nda bazı yüksek rütbeli Alman subayları intihar etmesi veya ölü bulunması ilgi çekicidir.

8 Ekim'de Alman Gizli Teşkilatı İkinci Müdüriyet Tüggeneral Horst Wendland, Münich yakınlarındaki BND'nin (Gizli Teşkilat) karargâhında ölü bulunmuştur. Bavyera polis şefi Herr Hans Schneider: «Tüggeneral Wendland'ın intihar ettiğinde şüphemiz yok» demektedir. Söylentilere göre Wendland 18 aydan beri sınır hastâlığı tedavisi görmekteydi.

Fakat aynı gün, bundan bir ay öncesine kadar NATO Merkezi Casteau'da Deniz Kuvvetleri Strateji kısmında ikinci müdürü olarak çalışmış Tuğgeneral Hermann Lüdke'nin Bonn yaklarında, Eiffel ormanında cesedinin bulunması, NATO ieri yetkililerini kara düşüncelere boğmuştur. Hermann Lüdke, ormanda avlanmaya çıktı. Cesedi ve tüfeği otomobilinin yanında daydı.

Öğrendiğimize göre Admiral Lüdke, emekliye ayrılmadan bir ay önce, Bonn'da bir fotoğrafçı dikkânına, içinde gizli evrak bulunan bir film bırakmış ve develop edilmesini istemiştir. Bu yüzden Bonn Savcısı, amiral hakkında soruşturma açmıştır.

Batı Almanya Ekonomi Bakanlığı'nda gizli bazı çalışma görevli memuriardan Hans

AMIRAL LÜDKE
— Esrarengiz intihar —

Selma ASHWORTH

Schenk de aynı hafta içinde intihar etmiştir.

Bonc Baş Savcısı, «Bu 3 ölüm oyunun aralarında veya ayrı ayrı Nahit İmre'nin casusluğu ile bir ilgisi yok», diye israr ettiğinde straialar, 18 Ekim'de 54 yaşındaki Kurmay Albay Johannes Grim, Bonn Savunma Bakanlığı binasındaki ofisinde kendini vurmuş ve kaldırıldığı hastanede ölmüştür.

Yeni aldığımız bir habere göre, Alman Savunma Bakanlığında gizli dokümanların kayıtlarıyla görevli memuriardan Gerhard Böhm, 21 Ekim'den beri kayiplara karışmıştır.

İçinde yaşadığımız devir, soğuk harp devri! Para için casusluk yapıldığı zamanlar çok geride kalmıştır. Son yılların oyları, insanların ideolojik inançları üzerinde casusluk etkilerini saptamıştır. İşte Kriegerler, işte George Blake, işte Kim Philby...

Yüksek rütbeli batı Alman subaylarının para için casusluk edeceklerine inanmıyoruz. Nazi Almanyasını yaşamış olan bu adamlar, muhakkak ki, kafalarında bazı kiyasiamalar yapmışlar ve Batı'nın bugünkü halini pek aydınlik görmemişlerdir.

Olayların daha çok geylere gebe bulunduğu muhakkakır.

Londra, 26 Ekim 1968

Batı Almanya'da son bir kaç ay içinde yakalanan casusların, intihar eden ve kayiplara karışan yüksek rütbeli subay ve memurların kabarık sayısı katısunda, gerek Batı Alman Savunma Bakanlığı, gerekse NATO Merkezi panik içindedirler.

Bugün öğrendiğimize göre, General Albert Schnez'in Ordu Genel Karargâhında, planlama ve manevralar kısmında çalışan bir kadın memur, Doğu Almanya için casusluk etmek suçuya tutuklanmıştır. Haber, Savunma Bakanlığı tarafından doğrulanmıştır. Geçenlerde, Batı Alman gizli polisi tara-

findan yakalanmak üzere İtalya'ya kaçmayı başarın 6 Doğu Alman ile işbirliği ettiği söylenen bu kadın memur, bir süredir Batı Alman ordusu karşısında casusluk servisi MAD tarafından gizleme ile izlenmekte idiyse de elinden NATO ile ilgili çok gizli belgelerin geçtiği açıklanmaktadır.

Gene bugün, Bonn Hükümeti sözleşsi, Batı Alman Danışma Bürosu'nda memur iken 16 Ekim'de intihar etmiş olan 53 yaşındaki Edeltraud Grapentin'in Doğu Almanya hesabına casusluk ettiğini bildirmiştir.

Bundan bir yıl önce Tuna Nehri boyunda Nueburg'da Batı Alman 74'ü bombardıman havâ filosunun bulunduğu alanlarda kaybolan ve NATO kuvvetlerinin hemen hepsiin kullandığı gizli fize ile ilgili olarak eskî pilotlardan Wolf - Diethard Knoppe'yi polis dün tevkif etmiştir.

Diger taraftan 21 Ekim'den beri kayıp olan Savunma Bakanlığı gizli belgeler kayıt memuru 61 yaşındaki Herr Gerhard Böhm hâlâ bulunamamıştır. Herr Böhm kayiplara karışmadan az önce sekreterine telefon etmiş ve doktoruna gideceğini söylemiştir. 23 Ekim'de Böhm'ün palto ile çantası Ren Nehri köprülerinden biri üzerinde bulunmuştur.

Durumun ciddiyetini anlayabilmek için, geçmiş oylara bir kere daha göz atalım.

12. Eylül : NATO'da Nahit İmre tutuklanıyor.

13. Eylül : Nükleer ekspert 33 yaşındaki Harald Gottfried, Doğu Almanya hesabına casusluk etmek suçuya tutuklanıyor. Evinde gizli kodlar, ahi, verici radyo ve 800 gizli belgenin fotoğrafı bulunmuştur.

14. Eylül : Batı Alman Gizli Teşkilatı 55 yaşındaki

Üniversitenin açılışında sahcilar hadise çıkardılar

1 Kasım 1968 günü İstanbul Üniversitesi'nin törenesinde hadiseler olmuş ve öğrenciler bir saat süreyle Üniversite bahçesinde taglar ve sopalarla kavga etmişlerdir. Kavgalara Rektörlüğün açılış toplantısını yapmayıcağıını bildirmesi üzerine Üniversite Atatürk Anıtı önündeki Millî Türk Talebe Birliğinin yapmak istediği tören sebep olmuştur.

M.T.T.B. dağıtı: çağrılarla 1 - Kasım - 1968 günü saat 9.30'da Üniversite bahçesinde tören yapacagini bildirmi, devrimci öğrenciler bunun üzerine rektörlüğe başvurarak, bu toplantının engellenmesini istemigelerdir. Rektörlükten kesin cevap alamayan öğrenciler saat 8'den itibaren yaptıkları çeşitli anonsları öğrenciden kopuk M.T.T.B.'nin 9.30'daki toplantılarını yaptırmama sebeplerini açıklamışlardır.

Saat 9.30'da anıt çevresinde biriken öğrenciler yakalarında rozetini taşıdıklarını kardeşleri Vedat Demircioğlu'na saygı duruşu yapmışlar ve İstiklal Marşı söylemişlerdir. Daha sonra öğrenciler adına konuşan dört temsilci M.T.T.B.'yi yererek iktidar uygun politikasına getirmiştir. Konuşmalar sonunda öğrenciler, «M.T.T.B.'nin tören saatinin geçtiği ileri sürürek dağılmağa başlamışlardır.

Saat 10.30'da üniversitede gelen M.T.T.B. yöneticileri, devrimci öğrenciler arasından temsilciler isteyerek amcasının sadece Atatürk Anıta gelen koymak olduğunu belli etip izin istemigelerdir. Bu istek devrimci öğrenciler tarafından kabul edilmistir. Çelenk koymağın gelen M.T.T.B.'ller taşı ve sopalarla çevre bulunan bütün öğrencilere saldırmışlar, böylece taglaşma olayı ve kavgalar başlamıştır. Bu arada M.T.T.B.'ller tören yapmak istemigelerse de bunu başaramamışlardır. Etraftan tag yağmuruna tutulan M.T.T.B. taraftarları ve onlarla birlikte gelmiş olan İmam Hatip Okulu öğrencileri bir süre sonra anıt çevresini boşaltmak zorunda kalmışlardır. Daha sonra M.T.T.B.'li öğrenciler amonyak bombalarıyla yeni bir hücumu gerçekleştirdi. Birkaç anıt kadar birlikte yürümlerse de bir süre sonra yeniden geri çekilmişlerdir.

Saat 11.30'da taglaşma durmug ve devrimci öğrenciler anıtın etrafını yavaş terketmişlerdir.

Aynı gün saat 14'de Fikir Küllipleri Federasyonu Üniversitenin açılışı ve Vedat Demircioğlu'nu anmak için Akşaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda bir toplantı yapmıştır. Bine yakın öğrencinin izlediği toplantı düşünürler ve devrimci öğrenci kuruluşları başkanları konuşmacı olarak katılımlarıdır.

Üniversitenin açılışıyla birlikte bagliyan bu olaylar ıgal ve boykot oyları sırasında itibarından kaybeden kuruluşların saldırganlıklarını yeniden öğrenciler adına söz sahibi olmak isteklerini belli etmesi bakımından önem taşımaktadır. Devrimci öğrencilerin kendilerini temsil etmeyen iktidar uyusunu kuruluşlar kargasında daha önce de ortaya koymduğumuz gibi hemen örgütlenmeleri gereklidir. Aksi halde üniversitede hiçbir güçleri olmayan bu kuruluşlar, digariya karşı öğrenciler temsil etme iddialarını sürdürmeyeceklerdir.

dürü General Horst Wendland intihar ediyor.

8. Ekim : NATO Merkezi Deniz Kuvvetleri savunması planlama kısmı 2. müdüri, emekliye ayrıldıktan bir ay sonra ölü bulunuyor. Hakkında casusluk etme şüphestiyle tahrikat atılmıştı.

14. Ekim : Batı Alman Ekonomi Bakanlığının das işleri departmanında görevli yüksek memurlardan Hans Heinrich Echen intihar ediyor.

16. Ekim : Batı Almanya Danışma Bürosu memurlarından Edeltraud Grapentin, casuslukla itham ediliyor ve intihar ediyor.

18. Ekim : Kurmay Albay Johannes Grimes, Ba-

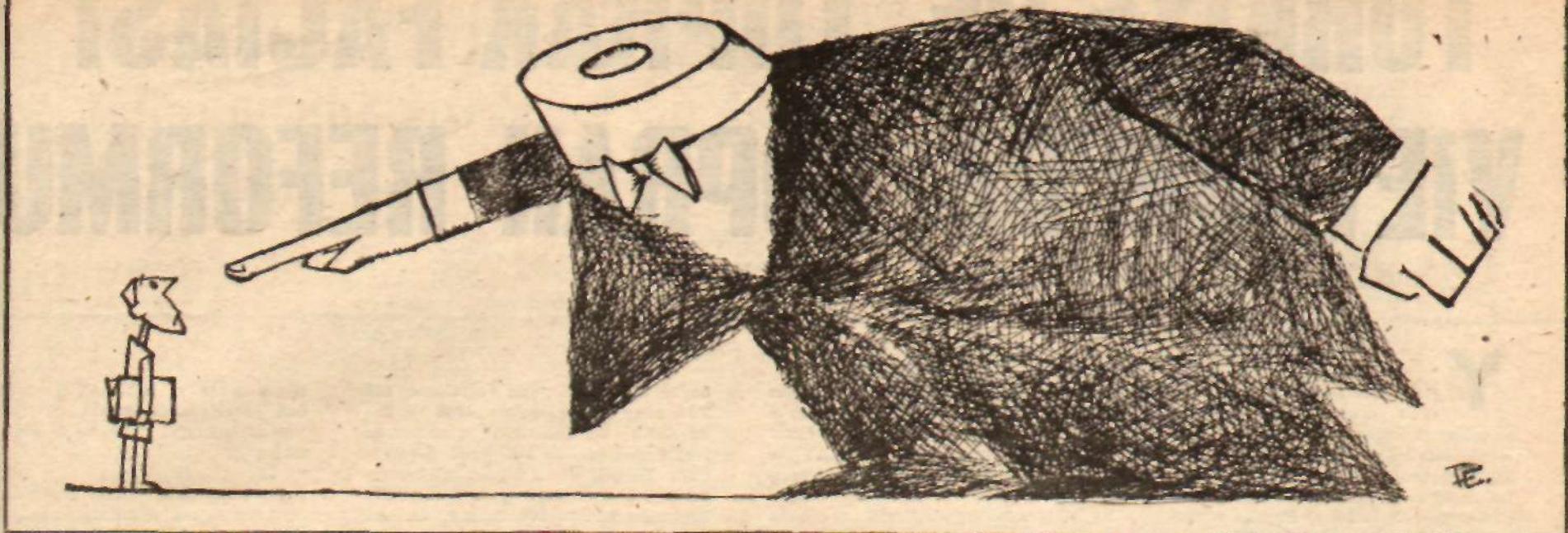
tı Alman Savunma Bakanlığı binasında kendini vuruyor.

25. Ekim : Eskî pilotlardan Wolf - Diethard Knoppe, hava alanında kaybolan filze'nin çalmamasıyla ilgili olarak tutuklanmıştır.

26. Ekim : Batı Alman Ordusu Karargâhında çalışan bir kadın memur casusluk suçuya tutuklanmıştır.

Tutuklanma, kayıp ve intihar olaylarının burada biteceğini hiç sanmıyoruz. Öyle anlaşıyor ki, Batı Almanya'nın Savunma Bakanlığı ve ordu dahil, çeşitli Bakanlıkların ve askeri birliklerin yapısında hoşnutsuzluk batta husumet vardır.

Batı Almanya'da ve NATO'nun yapısında çok sık ve ağır tedbirlerin alınacağında hiç şüphey yok. Fakat şiddet ve baskı da hâlde hoşnutsuzluk ve hırçılıkları yaratabilir. Herhalde Batı bir gemicaza girmek isterdir.

Yüksek öğrenimin çıkmazı ...

Osman S. AROLAT

5

Temmuz 1968 günü merkezi sistemli üniversiteler giriş sınavına 51.000 öğrenci girmiştir. Dört saat yirmi dakika süren testlerle durumları sapanan bu öğrencilerden yaklaşık olarak yüzde 20'si üniversiteye kabul edilmiştir. Böylece 11.000 kişilik kontenjanın tümü yakını dolmuştur. Bu sistem dışında kalan devlet üniversitelerinin diğer bölümleri ve yüksek okullar, teknik üniversitelerde teknik okullarda ise bu miktar toplam olarak 10.000'e ulaşmaktadır.

Bu durumda bu yıl üniversite sınavına giriş 51.000 öğrenciden 30.000'ü açıkta kalmıştır. Açıkta kalan öğrenciler ise ya yüksek öğrenim yapamamakta, yada özel yüksekokullara girmek zorunda kalmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri özel okulların öğrenci kontenjanını 23.000 kişi olarak açıklamışlardır. Bu da göstermektedir ki, özel yüksekokulların kontenjanı, devlet üniversitelerinden daha fazladır. Merkezi sisteme öğrencilerden bir kısmınpa da surf bölüm değiştirmek üzere sınava girdiklerini söyleyen yetkililer, bu şekilde açıkta öğrenci kalmayıcağımları söylemişlerdir. Oysa üniversite öğreniminin başladığı şu günlerde bir çok öğrenci açıkta kalmış olup üniversitede girme çabalarını direnme yoluyla sürdürmektedirler.

B

U durum karşısında üniversite sorununu iki açıdan ele alarak incelemek uygun düşmektedir. Bunlardan biri, üniversitede giremiyen öğrencilerin parah olanlarının girdikleri özel yüksekokulların yapılarının ortaya konulmasıdır. Diğer ise üniversiteye giren öğrencilerin sosyal ve ekonomik yapılarının açıklanmasıdır.

Özel yüksekokullar 1962-63 yılında 1331 tarihli Mekteb-i Hususîye Talimatnamesi'ne göre kurulmuştur. Daha sonra 1963 yılında, anayasasının 12, 21, 50 ve 120. maddelerine aykırı olarak yeni bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasa eğitimde eşitlik prensibini ortadan kaldırıldığı gibi, yeni bir çok sorunu da birlikte getirmiştir. İstanbul Teknik Üniversitesi ve Teknik Okulu'nda 238'i profesör ve doçent olmak üzere 862 öğretim üyesi görevli bulunduğu ve 3450 öğrenci okuduğu halde, İstanbul'da teknik öğrenim yapan tek bir özel yüksekokulda 81'i profesör ve doçent olan 134 öğretim üyesi ile 3414 öğrenci okutulmaktadır. Teknik Üniversitesi'nde bir öğrenciye yapılan yatırımlar 6700 lira olduğu bilindigine göre, onuna eş öğretim yapması gereken özel okulların, her öğrenciden 6000 lira alarak, hem bina amortismanını, hem öğretim üyesi ders ücretlerini karşılamalarına, hem de kár sağlamaması yanı sıra denk öğretme ulagmalarına imkân yoktur. Fakat sınav sonuçları üzerine eğilir-

sek özel yüksekokullardaki randumanın devlet okullarından çok yüksek olduğu sonucuya karsılaşırız. Aynı öğretim üyesinin 1967 ekiminde İ.T.U. Teknik Okulu'nda 35 öğrenciden birini geçirdiği bir dersten Kadıköy Özel Mühendislik Okulu'nda öğrencilerin yüzde 70'sini geçirdiği gerçeğini bilirsek, konuya biraz daha açıkık getirebiliriz.

B

UNUN yanısıra özel yüksekokullarla ilgili olarak bilinmesi gereken bir mesle de, alınan öğrenci sayılarının dağılışıdır. Özel yüksekokullar, üniversitenin para getirmeyen meslek dallarında açılmamakta, dişçilik, eczacılık gibi meslek dallarıyla mimar ve mühendislik dallarında açılmaktadır. Buların kontenjanları çoğunlukla devlet okulları kontenjanlarının çok üzerindeidir. İstanbul'da bir özel yüksekokul bir daldada aldığı öğrenci sayısı Teknik Üniversitesi'nin altı daldada verdiği mezuna ulaşmaktadır. Dişçilik Fakültesi İstanbul'da yalnız 60 öğrenci alırken, bir özel okul, 150'si gece öğrenimi için olmak üzere, 400 öğrenci almaktadır. İstanbul ve Ankara'da eczacılık fakültelerinin aldığı öğrenci toplamı 270 iken bir özel okulda bu kontenjan 400'dür. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'nün 75 mezunundan sadece 5 tanesi gazetelerde iş bulabilenin özel gazeteciliğin aldığı öğrenci sayısı 350'dir.

Bütün bu açıklamalar göstermektedir ki, özel yüksekokullar, zaten bazı dallarda var olan aydın ışızlığını bir kat daha artırmak yolundadır. Bu yıl açılan 22 özel okul, eğitim çıkmazını düzeltmenin değil, biraz daha bozuk kuruluşlar olarak ele alınmalıdır.

SİMDİ DE sorunu devlet üniversitelerine giren öğrencilerinin durumları açısından ele alalım. Yüksek öğrenim çağındaki 2.650.000 kişiden okuyabileceklerin sayısı 100.000'e yaklaşmaktadır, yanı yüzde 3'e ulaşmaktadır. Bu öğrencilerden, yüzde 15'i işçi ve yüzde 11'i çiftçi olmak üzere, sadece yüzde 25'si ülkenin nüfusun çocuğudur. Geri kalan yüzde 74 ise memur, asker, tüccar ve serbest meslek sahiblerinin çocuğudur.

İstanbul Üniversitesi'ne giren öğrencilerin, 1968 yılında yapılan bir istatistikte göre, geldikleri bölgeler açısından durumları incelendiğinde; büyük bir dengesizlikle karşılaşılır. Üniversitede giren öğrencilerin yüzde 22.57'si İstanbul'dadır. Geri kalanları 66 ilden gelmiştir. Doğu Anadolu bu oranda yüzde 3.8, Güney Doğu Anadolu ise sadece yüzde 2.07'ye ulaşmıştır. Bölgeler arasındaki bu farklılaşmanın yani

sira, yerleşme alanları açısından da büyük farklarla karsılaşırız. Nüfusuna büyük bir kısmını teşkil eden köylülerin üniversite içerisindeki oranı yüzde 32'dir.

Y

İNE aynı incelemeye göre, öğrencilerin yüzde 39.5'unun geliri 150 liradan, yüzde 66.7'sinin geliri de 250 liradan azdır. Üniversite'deki öğrencilerin ancak yüzde 10 kadarına burs verilmektedir. Ve öğrencilerin ortalama burs tutarı 300 liranın altındadır.

Bilinen bir gerçektr ki, üniversite öğrenimi yapan bir öğrencinin, zihni faaliyet yapan her kişi gibi, en az 2900 kaloriye ihtiyacı vardır. Bu miktar kalori ise büyük şehirlerde ancak 7.5 liraya elde edilmektedir. Buna göre bir burslu öğrencinin, yemek gideri dışında, elinde kalan sadece 85 liradır. Öğrenci bu 85 lira ile hem yurt parasını, hem harçlarını, hem yol giderlerini vermek, hem sosyal ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Bu ise maddeten mümkün olmadığı için, öğrenci çeşitli yanıyla yaşamını kısıtlamak zorunda kalmaktadır. Son yıl içerisinde yapılan bir ankete göre, öğrencilerden yüzde 89'u içinde bulundukları koşullardan tamamıyla şikayetçidirler. İstanbul Üniversitesi Mediko-Sosyal Kurumu'nun son yıldızı raporda, başvuran öğrencilerin yüzde 14.2'sinin ruhsal bozukluklarından tedavi görmesinin sebebi kesinlikle bu kötü şartlardır.

O

RTAYA koymağa çalıştığımız bu kötü yapı, yarının yöneticilerini yetirtiren yüksek öğrenim sorununun kökten ve yeniden ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Daha önce de açıkladığımız gibi, bu açıdan bakıldığından son boykot ve ıssız hareketlerin de fazla birsey getirmediği ortaya çıkar. Öğrencilerin glandelik isteklerine cevap verildiği halde, kökten değiştirici ana istekler hasıraltı edilmiştir. Öğrencilerin kökü değiştirmeye yönelik istekleri Full-time, yönetime katılma ve full-time sorunun istediği özel yüksekokulların devletleştirilmesi tezleri hukümete sunulmak için istenilen şekilde ele alınmıştır.

Öğrenci hareketlerinin böylesine baştan savılmasının nedeni dönemin kendisidir. Çünkü, dönemin eğitim dahil hemen bütün kurumları geniş halk kitlesine karşı bir işlerlik içindedir. Bu nedenden eğitimi ana düzenden soyutlayarak tutarlı bir yapıya ulaşmak mümkün değildir. Ve ancak devrimci güçlerin etkisiyle devrimci bir atılım için yapılabilecek gelişim noktasına ulaşılabilir. Yani bu dönemde gerçekleştirilmeli gerekten, yalnız ve yalnız devrim için eğitimsi ve de bunun için gereken örgütlenmedir.

TÜRKİYE'DE TOPRAK FACİASI VIETNAM'DA TOPRAK REFORMU

Sedat EMEKÇİ

YURDUMUZDAKİ emek ve tabii kaynakların yabançı sermaye, komprador ve toprak ağaları arasındaki ehl-i sahible sömürülüğü herkesin bildiği bir gerçekdir. Bu sömürülün en korkuncu tarım alanındaki sömürfüdür. Bugün yurdumuzda milyonlara toprak işçisinin ve fakir köylünün boğaz topluğuna en sefil şartlar içinde çalıştırıldığına he siyaset adamlarının yalanları, ne sahte din adamlarının tesellileri gizleyemeyebilir. Bu yazımızda, T. C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yayınlanmış «KALKINMA PLANI, İKİNCİ BEŞ YIL 1968-1972» adlı eserde, verilen bilgi ve rakkamlardan yararlanarak yurdumuzda tarım topraklarının dağılmadıkta korkunç sosyal adaletsizliği açıklayacağız. İlk olarak tarım topraklarının işletmeleri göre dağılmını görelim. (Tablo I)

Devlet Planlama Teşkilatının verdiği rakamlara göre büyükleri 1-50 dekar arasında olan işletmeler, sayısal bakımından bütün işletmelerin %68,78 ini tekil etmelerine rağmen toplam genislikleri bütün tarimsal toprakların sadece %24,8 ine eğittir. Buna karşılık sayısal bakımından bütün işletmelerin sadece %3,71 ine eşit olan 500 ve daha fazla dekar büyüklikteki işletmeler tarimsal toprakların %33,5 ini işgal etmektedirler. 1000 ve daha

fazla dekar büyüklikteki işletmeler bütün işletmelerin sadece ve sadece binde 1,4 ündü tekil etmekte, fakat toplam toprak genişliğinin %10,1 ine sahip bulunmaktadır. Bu rakkamlara göre 1000 ve daha fazla dekar büyüklikteki işletmelerin ortalama genişliği 1-50 dekarlık işletmelerin ortalama genişliğinin 202 katıdır. Ortalama değerlerin iki uçtan değerleri gizledikleri ve bu yüzden burjuva iktisatçıları tarafından kullanıldıkları da göz önünde tutulursa en geniş işletmelerin en ufak işletmelerin 202 katından çok daha geniş oldukları ortaya çıkar.

İşetmelerde düşen yıllık gelirlerin karşılaştırılması yukarıda varılan sonucu daha da pekiştirmektedir. (Tablo II)

1-50 dekar büyüklikteki işletmeler sayısal bakımından bütün işletmelerin %68,78 ini tekil etmeleri halde toplam tarimsal gelirden bu işletmelerde düşen pay sadece %24,8 dir. Bu na karsılık sayısal bakımından tüm işletmelerin binde 1,4 ündü tekil eden 1000 ve daha fazla dekar genişlikteki işletmeler toplam tarimsal gelirin %10,0 una sahip çıkmaktadır. Bu sonuç şartsızdır. Çünkü küçük işletmecilikten büyük işletmeciliğe gidis sonunda, yanı tarımda kapitalist işletmeciliğe gidisle büyük işletmelerde bilişsel üretim metotlarının, tarım makinelерinin, bol gübrelerin kullanımlarının mümkün hale girmesi ve dolayısıyla üretimle gelirin büyük ölçüde artması gereklidir. Bu büyük ölçüde artış meydana gelmemiştir. Demek ki büyük toprak sahipleri bilişel işletmecilik yerine genellikle toprak işçilerini istismarı tercih etmektedirler. Bununla beraber tarimsal makinelere yararlananların %60, artezyen kuyularından sulanan toprakların %79 u, kanallardan sulanan toprakların %68 l, suni gübre kullanan işletmelerin %79 u 50 dönemden fazla toprağı bulunan işletmelerdir. Tarimsal işletmelerin %40 tı tarimsal kredi imkânlarından faydalananmadır. 1965 yılında dağıtılan 5 milyar 171 milyon TL tutarındaki tarım kredisi, krediden yararlanan işletmelerin %50 sini aşan bir kısmına 296 TL, %25 ine 700 TL ve %0,003 lüne ortalama olarak 626 000 TL şeklinde bölüştürmüştür. (Kaynak: T. C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Kalkınma Planı, İkinci Beş Yıl, 1968-1972, sayfa 242).

De fert başına yılda ortalama 485 TL gelir düşmekteden 1000 ve daha fazla büyüklikteki işletmelerde fert başına 49 750 TL gelir düşmektedir. Demek ki en büyük işletmelerde fert başına yıllık gelir en küçük işletmelerdeki 103 katıdır. Burada da burjuva bilim adamlarının verdikleri ortalama değerleri karşılaştırdığımızı, iki uçtan farkların çok daha büyük olduğunu hatırlatalım.

Tablo I ile Tablo II, nin son sütunlarının karşılaştırılması çok ilgi çekici bir sonuç vermektedir. Bu karşılaştırma, değişik büyüklikteki işletmelerin toplam toprak genişliğine olan oranlarıyla toplam tarimsal gelirden alındıkları payların hemen hemen aynı olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin en küçük işletmeler olan 1-50 dekar büyüklikteki işletmeler toplam toprak genişliğinin %24,8 i ve yine toplam tarimsal gelirinse %24,8 i düşmektedir. Aynı şekilde en büyük işletmeler olan 1000 ve daha fazla dekar büyüklikteki işletmeler toplam toprak genişliğinin %10,1 ini tekil etmekte ve toplam tarimsal gelirin %10,0 una sahip çıkmaktadır. Bu sonuç şartsızdır. Çünkü küçük işletmecilikten büyük işletmeciliğe gidis sonunda, yanı tarımda kapitalist işletmeciliğe gidisle büyük işletmelerde bilişel üretim metotlarının, tarım makinelерinin, bol gübrelerin kullanımının mümkün hale girmesi ve dolayısıyla üretimle gelirin büyük ölçüde artması gereklidir. Bu büyük ölçüde artış meydana gelmemiştir. Demek ki büyük toprak sahipleri bilişel işletmecilik yerine genellikle toprak işçilerini istismarı tercih etmektedirler. Bununla beraber tarimsal makinelere yararlananların %60, artezyen kuyularından sulanan toprakların %79 u, kanallardan sulanan toprakların %68 l, suni gübre kullanan işletmelerin %79 u 50 dönemden fazla toprağı bulunan işletmelerdir. Tarimsal işletmelerin %40 tı tarimsal kredi imkânlarından faydalananmadır. 1965 yılında dağıtılan 5 milyar 171 milyon TL tutarındaki tarım kredisi, krediden yararlanan işletmelerin %50 sini aşan bir kısmına 296 TL, %25 ine 700 TL ve %0,003 lüne ortalama olarak 626 000 TL şeklinde bölüştürmüştür. (Kaynak: T. C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Kalkınma Planı, İkinci Beş Yıl, 1968-1972, sayfa 242).

Demek ki, kendilerine her türlü teknik ve malî kolaylıklar, imtiyazlar yaratınan büyük işletmeler rasyonel üretim yapmaktan her seye rağmen acıdır. Bütün beceriksizliklerine rağmen bu işletmeler tarimsal gelirden hiç de hak etmediği bir payı

sömürmeye ve imtiyazlı durumlarından yararlanarak küçük çiftçiyi ve toprak işçilerini daha fazla ezmektedirler.

Yurdumuzdaki tarım topraklarıyla tarım gelirinin dağılımlarındaki açık sosyal adaletsizliği önlemek için iki metodun bir arada kullanılması gerekmektedir. Az toprak ve topraksız köylünün topraklandırılmasının yanı toprak reformu (yani zamanda kademeli olarak devlet çiftliklerinin artırılması) ve bu çiftliklerde rasyonel üretim metodlarının kullanılması. İlk bakıta birbirileyle gelişmiş kalinde görülen bu iki metodun ve tarimsal adaletsizliğin çözümüne ancak sosyalist bir iktidar tarafından gerçekleştirilebilir.

VIETNAM'DA

Türkiye'de durum bu iken, Kuzey ve Güney Vietnam'ı köylüler 20 yıldan fazladır önce Fransız, şimdi de Amerikan kapitalistlerine karsi yıldırım, ümitsizlige kapılmış, azim ve inanç çarşışına ve en büyük fedakârlıklara sevkeden etkenlerin birisi, Kuzey Vietnam'da gerçekleştirilmiş olan toprak改革udur. Kuzey Vietnam'ı köylüler büyük istiraplar sonunda elde ettikleri toplumsal hakları yitirmek, Güney Vietnam'ı köylülerse Kuzeyli kardeşlerinin sahip oldukları hakiha kavuşturmak için, Amerikan emperyalistlerine ve kuxla Saygon Hükümeti'nin kirahk askerlerine karşı büyük bir kurtuluş savası vermektedirler.

Güney ve Kuzey Vietnam'daki köylerin en önemli gıda, genellikle bütün Güney Doğu Asya'da olduğu gibi, pirinçtir. Vietnam bir bütün ola-

TABLO I

TÜRKİYE'DE TARIM TÖPİ İŞLETMELERİNE GÖRE DAĞITIM

İşletme Büyüklüğü	İşletme sayısı	İşletme Yüzdesi
1- 10 Dekar	3.132.288	% 68,78
51 - 100 Dekar	852.825	% 27,51
201 - 1000 Dekar	110.814	% 3,87
1000'den fazla	4.328	% 0,14

(Kaynak : Kalkınma Planı, İkinci Beş Yıl, Sayfa 239, Tablo 118, Sayfa 239.)

TABLO II

TARIMSAL MİLLİ GELİR İŞLETMELERİNE GÖRE DAĞITIM

İşletme Büyüklüğü	İşletme Yüzdesi	Yılın geliri (Milyar TL.)	Yılın geliri (%)
1- 50 Dekar	% 68,78	5,2	590
51 - 200 Dekar	% 27,51	2,6	10,80
201 - 1000 Dekar	% 3,87	4,0	44,51
1000'den fazla	% 0,14	2,1	200,50

(Kaynak : Kalkınma Planı, İkinci Beş Yıl, Sayfa 239, Tablo 118, Sayfa 239.)

Türkiye'nin çilekkes köylüsünün adaletsiz bölüşümü topraklar üzerinde döktüğü shanterini bir avuç toprak ağası sömürmektedir.

Toprak reformunu yapan Kuzey Vietnam'da halk üretimde ve bellişimde kendine calışmaktadır...

ak ele alındığında, pirinç üretimi yapılan bölgelerde, her hektar arazinin ortalama olarak yılda 1200 kilo ayaklı olan pirinç verdiği hesaplanmıştır. Baba, anne ve iki gocuktan kurulu 4 kişilik bir köylü ailesi, sadece fiziksel varlıklarını devam ettirebilmek için içinde en az 2 kilo pirinç yemek zorundadır. Demek ki adam başına ortalama pirinç istihkacı içinde 0,5 kilo olur. Bu hesaba göre 4 kişilik köylü ailesinin yıllık pirinç ihtiyacı $2 \times 365 = 730$ kilodur. 1 hektarlık pirinç arazisi içinde ortalama olarak 1200 kilo pirinç verdiği göre, 4 kişilik köylü ailesi arazisini doyurabilmek için en az $730 / 1200 = 0,6$ hektar araziye ihtiyaçtır. Şimdi toprak reformundan önce toprak işçilerine, fakir ve orta halli köylülerle ne kadar toprak düşüğü Tablo III'de görülmektedir.

Demek ki toprak reformundan önce Kuzey Vietnam'daki toprak işçileri en az 0,52 hektar, fakir köylüler 0,40 hektar, orta halli köylüler 0,12 hektar daha fazla toprağa ihtiyaç duyuyorlardı. Topraklarının bu kadar az olması karşısında kendilerinin ve ailelerinin karnlarını doymak için bu zavallı kişiler ne yapıyorlardı? İsimlerinden de anlaşılabilecek şekilde toprak işçileri feudal

derebeylerin topraklarında çok düşük ücretlerle çalışıyordu, fakir köylülerse şehirlerde yaşayan ve üretmeye hiç bir şekilde katılmayan toprak ağalarının topraklarını kiriyorlardı. Kira, yıl sonunda ürünün yarısı olarak ödeniyordu. Görüyoruz ki, feudal istismar kurumlarının kasıth olarak yaşatıldığı fakir üçüncü dünya ülkelерinde, Türkiye'de de olduğu gibi, yarıcılık sistemi kullanılmaktır, topraksız köylüler en insafsız şekilde sömürülmektedirler. Kuzey Vietnam'daki orta halli köylüler, yine sınıf isimlerinden anlaşılabilecek şekilde ilkel seviyede ve sınırlı bazı diğer işlemlerle, kazançlarını takviye ediyor, örneğin topraktan alamadıklarını küçük çapta ticari işlemlerden alıyorlardır. Toprak reformundan sonra bu sınıflara ne kadar toprak düşüğü Tablo IV'de görülmektedir.

Bu toprak reformunun en önemli sonuçları, yukarıdaki sayılarından açıkça görüceğimiz gibi, şu şekilde sıralanabilir:

1. Toprak reformu sonunda, her üç sınıfı mensup ailelerin toprakları geçimi sağlamak için gerekli 0,60

hektarlık miktarı varmışlar, orta halli köylülerin halinde bu miktarın biraz aşmasıdır.

2. Bu reformdan en fazla yararlananlar, (sosyal adalet ilkelerine uygun olarak) toprakları eskisine oranla yüzde 650 artıran toprak işçileri, yanı ırgatlar olmuştur. Toprak işçilerini, toprakları yüzde 180 artıran fakir köylüler takip etmektedir.

3. Toprak reformu toplumsal eşitsizliklerin büyük bir kısmını ortadan kaldırılmış, toprak işçilerinin, fakir köylülerin, orta halli köylülerin topraklarını birbirine çok yaklaştırarak ilerde belirmesi muhtemel sosyal adaletsizlikleri önlemiştir.

Yukarıda ana hizmeti ve özelliklerini belirttiğimiz bu toprak reformu 1,5 milyon köylü ailesine 700.000 hektar toprak dağıtımıyla gerçekleşmiştir. 1954 yılında ates kesmesinden hemen sonra, Kuzey Vietnam'ın nüfusunun 13 milyon olduğu ve her ailede ortalama olarak 3 ile 4 kişisinin bulunduğu göz önünde tutulacak olursa, toprak reformundan Vietnam halkın % 35-46 arası gibi çok büyük bir kısmının yararındığı ortaya çıkar. Bu reform sırasında köylüler 1.846.000 tarım aracı, 107 bin hayvan ve 22.000 ton yiyecek de dağıtılmış bulunmaktaydı. Görüyoruz ki toprak reformu sonunda Vietnam köylülerini yararlıktan yanı kölelikten kurtulmuşlar ve ailelerini geçindirecek toprağa kavuşmuşlardır.

Kuzey Vietnam'daki bu toprak reformu, toprak işçilerine ve fakir köylülere toprak dağıtımıyla sona ermemiş, bu toplumsal hamleyi tamam ırmını artıracak yeni hamleler, yeni denemeler, yeni metodlar takip etmiştir. Bu hamleleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. İlkden araziyi su baskınlarından ve kuraklıktan koruma görevleri.

2. Köy yollarının onarılması ve yenilerinin yapılması.

3. Verimi artırmak amacıyla toplumsal tarımın ve gübrelemenin teşvik olunması.

Tarimsal üretimi artırmak için özellikle toplumsal üretim metodları üzerinde durulmuş ve köylülerin kendi istekleriyle köy üretim kooperatifleri kurulması desteklenmiştir. Bireysel üretimden toplumsal üretimme geçilmesi halinde, bilimsel üretim metoduyla tarım makinelерinin çok daha verimli bir şekilde kullanılabilirler ve böylece tarımsal üretimin mutlaka artacağı köylülerre anlatılmıştır. Bireysel eğitimden toplumsal eğitime geçişte, savunma gayeleri de önemli rol oynamıştır. Nitelik bugün Kuzey Vietnam'da geniş ölçüde benimsenmiş olan toplumsal üretim sayesinde, iş bölgüsü gayet verimli bir şekilde kullanılmakta, savasları yeri derhal doldurulmakta, Amerikan uçaklarının kanallar, köy yolları, köprüler üzerinde hasarları el birliğiyle bir arada onarılmaktır, ne köylüler ne işçiler, ne de askerler gıda su kalmamaktadır. Kooperatifler vasıtasya üretilen tarım ürünlerini 4 ayrı parçaya bölmektedir. Birinci parça bükümeye ödenen vergiyi teşkil etmekte, ikinci parçaya Milli Bankaya olan borçlar ödeneğinde, üçüncü parça devlet satınalma kurumlarına satılmakta, dördüncü parçaya kooperatif işçileri arasında bölüştürmektedir. (Bak: Steven Seltzer, The Land Reform in North Vietnam, Viet Report, Haziran - Temmuz sayısı, sayfa 19)

Başlı arşivcilerin bu yazılardan Kuzey Vietnam'da gerçekleştirilen toprak reformunun, toprak işçileriyle fakir köylülerin yaşama şartlarını çok değiştirdiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu imkânları elleinden kaçırma istemeyen Kuzey Vietnamlı köylülerle, toprak ağalarıyla emperyalistlerin istismarından ne pahasına olursa olsun kurtulmak isteyen Güney Vietnam köylülerin, kudüs Saygon hükümetinin kıralka askerleriyle Amerikan emperyalistlerine karşı, büyük bir azimle çarpışmalarının en önemli bir nedenini de böylece anlıyoruz. Kendi kurtuluş savasımızın da ortaya koyduğu gibi topraka, yandı vatana bütin varlığıyla bağlı üretici köylülerin, bu toprak üzerindeki tabii haklarını korumak için katlanmayacakları fedakârlık, göstermeyecekleri kahramanlık yoktur.

TABLO III
VIETNAM'DA TOPRAK REFORMUNDAN ÖNCÉ TOPRAK DAĞILIMI

Ekonominik sınıf	Adam başına toprak	4 kişilik aileye toprak
Toprak işçisi	0,02 Hektar	0,06 Hektar
Fakir köylü	0,05 Hektar	0,20 Hektar
Orta halli köylü	0,12 Hektar	0,48 Hektar

(Kaynak : Steven Seltzer, The Land Reform in Vietnam, Viet Report, Haziran - Temmuz sayısı, Sayfa 23)

TABLO IV
VIETNAM'DA TOPRAK REFORMUNDAN SONRA TOPRAK DAĞILIMI

Ekonominik sınıf	Adam başına toprak	Araç Yüzdesi
Toprak işçisi	0,60 Hektar	% 650
Fakir köylü	0,56 Hektar	% 180
Orta halli köylü	0,66 Hektar	% 42

(Kaynak : Steven Seltzer, The Land Reform in Vietnam, Viet Report, Haziran - Temmuz sayısı, Sayfa 23)

TOPLUMLARIN BÖLÜMLİ (1963)

Kapladığı alan (Ha.)	Araç yüzdesi
5.219.248	% 24,8
8.775.146	% 41,7
4.932.427	% 23,4
2.145.727	% 10,1

Yıl: 1968 - 1972.

TOPLUMLARIN BÖLÜMLİ (1963)

İncome Income Gelir	Fert başına Yıllık Gelir
T.L. 465 T.L. (%24,8)	
T.L. 1.117 T.L. (%42,0)	
T.L. 7.417 T.L. (%33,2)	
T.L. 49.750 T.L. (%10,0)	

1968 - 1972. Sayfa 240

ÖĞRENCİLER DE SENDİKA KURMALI MI?

Demirtaş CEYHUN

HAZİRAN ayından beri süregelen öğrenci hareketleri, bugünün eğitim dönenimiz, artık toplumumuza ılyice yabancılaşmış olduğus gerçeğini açığa çıkarmıştır. Yani eğitimimiz, bugün bir buhran içindendir.

Buhran, ılyice tehdit edebilmemiz için, bu buhranı yaratan nedenleri, bu gerçek; su yüzüne çıkan olayların oluşmasında rol oynayan etkenleri ve gözle ılgılı olarak ortaya atılan sloganları, metodolojik bir sıralamaya ele almayı zorunlu görüyoruz. Ama, bu bölmeleri incelemeye girişmeden önce de, yargının içindeki eğitim kavramının bir analizini yapmak durumundayız. Eğitim nedir?

Eğitim faaliyetlerinin, diğer sosyal faaliyetlerden soyutlanmış, yalnızca bir kültürel eylem olduğu görüşü, günümüzde artık ılyice önemini yitirmiştir. Yani eğitim, bir kültürel faaliyet olduğu kadar, ekonomik faaliyetlerin de menzeli. Toplumların ekonomik ilişkilerini şekillendiren, başlıca etkendir. Açıkça görüldüğü gibi, eğitim kavramının iki ayrı yapısı vardır: I) Kültürel yapı, II) Ekonomik yapı. Gene;

I) Kültürel yapıyı, organik kuruluşlarındaki aykırılıkları nedeniyle iki bölüme ayırmamız :
a) Öğretim dönemi (Bilgi Dönemi),
b) Eğitim dönemi (Bilim Dönemi).

II) Ekonomik yapıyı da, bu kez ans tercihler bakımından gene iki ayrı grupta toplayabilirmiz :

a) Toplumun üretici olma kabiliyetini geliştireci,
b) Üretim araçlarının ve sanatlarının sevilesini yükseltice.

Sematik olarak, yapabildiğimiz bu bölümlemeler arasında bir beraberlik tıdedir. Yani, önegim ekonomik tercihler bakımından toplumun üretici olma kabiliyetini geliştirecek eğitim, organik bakımından ancak «öğretim dönemi» ile başdaştırılabilir. Gene aynı şekilde «öğretim araçlarının ve sanatlarının sevilesini yükselticeli» NİTELİKTEKİ bir tercih de, ancak bilimsel eğitim döneminde gerçekleştirebilmektedir. Yani eğitim kavramını, bilgi dönemi ve bilim dönemi olmak üzere iki ayrı bölümde ele almak zorundayız.

Bu dönemlerinougunkü eğitim dönenimiz içindeki adları da, yüksek eğitim öncesi (ilk ve orta öğretim) ve yüksek eğitim (üniversite) dir.

BİLGİ DÖNEMİ

Toplumun üretici olma kabiliyetini geliştirmek amacıyla güven duegasus, aynizamanda bilimsel eğitim görebilecek yeteneklere sahip öğrencilere de gerekli alt

bilgileri öğretmekle yükümlüdür. Yani, herkes bu eğitim döneminin geçmek zorundadır ve bu eğitim, eğitim süresinde, sadece üretici olma kabiliyetine sahip olanlarla, bilimsel eğitim görebilecek kabiliyetlere sahip olanları ayırbilecek nitelikte yapılmalıdır.

BİLİM DÖNEMİ

Üretim araçlarının ve sanatlarının sevilesini yükselticeli nitelikte bir yaratıcılık özelliği olan bu bilimsel eğitim döneminin organik yapısını da, (aksiyonlarımın, teoremlerin, araştırmaların, yöntemlerin, v.b. verildiği temel bilgi öğretimi, ana hedefe dönük yeni bilgilerin bulunması için gerekli arastırmaların yapılması ve araştırma sonunda bulunan bilgilerin tahliki için şart olan denetimler (statistikler) şeklinde şematize edebiliriz. Göründüğü gibi, eğitimin bilim dönemi, soyut bir bilgi öğretimi olarak düşünülemez.

Şimdi tekrar ilk yargımıza dönelim: Var olduğunu hepimizin kabul ettiği bu buhran, eğitimin hangi döneminde? Buhran her iki döneminde de var sayarsak, bu buhranları yaratan nedenler nelerdir?

Bilgi dönemi eğitimimizin (yani ilk- ve orta öğretimimizin) Tanzimatın bu yana, ekonomik sömürgeleşme sürecine paralel olarak, dıg etkenlerle nasıl yozlaştırıldı bilinmektedir. Eko-

nominik sömürgelegtirmelerin, kültürel sömürgelegtirmelerin bütünlüğü, yeni sömürgecilik akımının da bir gereğidir. Ve bu yeni yasa bütün azgelmiş filkelerde pahalı bir şekilde uygulanmış, ülkemlerin milli kültür ve teknolojileri ödürlülmüştür. Bu gereğin yerine getirilmesinde uygulanan yöntem de; öncel okul eğitimlerinin, toplumların sosyo-ekonomik yapılarına aykırı bir tutum izlemelerinin sağlanması olmuş ve ardından da bu szgelişmiş ülkelerin kapitalist dünyasının bir pazarı olarak kalmasını zorunlu bir şekilde soka ve sadece yabancı teknolojinin uygulayıcısı bir tüketici faaliyet anlamında bir eğitim düzeni kurulmuştur. Yani öncelikle, bilgi dönemi okul eğitimi kontrol altına alınmaktadır. Eğitimlerin kontrol altına alınmasında en kuvvetli yardımcı da, yabancı okullar olmaktadır. Böylece bilgi dönemi eğitimi, hem üretim dönük olma nitelikini yitirmekte ve hem de ana faaliyetlerinden olan yüksek eğitim görebilecek yetenekte öğrenci yetiştirmeye görevini yerine getirememektedir.

Tarihi perspektif içinde ilk ve orta öğretim dönenimize baktığımızda, bu yeni sömürgeçiligin, bütün şartlarıyla pahalı bir şekilde yerine getirilmiş olduğunu görüyoruz. Örneğin, batılı kapitalist devletler, Tanzimat'tan sonra, Anadoluda yoğun bir okul açma kampanyasına girmişler ve Gülhane Hattının okunduğu

1839 dan 1914 e kadar geçen 75 yıl içinde bugün testil edebildigimiz 86 adet okul açmışlardır. Gene, bu dönemde Devlet tarafından kurulmuş Galatasaray Lisesi'ni, yabancı öğretmenlerle istedikleri yönteme öğretim yapan bir kuruluş haline sokmasının bécermiştir. Böylece yabancı emperyalist kültürlerin tamamen kontrolüne giren öğretimümüz, Cumhuriyetten sonra da büyük bir değişikliğe uğramamış, toplumsal yapımıza aykırı şartlanmış aydınlar ordusu yetiştimiştir.

Bu sömürgeleştirme hareketinin giderek, bilim dönemi (yüksek) eğitim dönenimize de sıradığını görüyoruz. Özellikle 1950 den sonra, Robert Kolej yüksek eğitime başlamış, yabancı sermayenin tevkifi ile Ataturk Üniversitesi kurulmuş ve tamamen yabancı sermaye ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi açılmıştır. Yani, bu döneme kadar, sadece, yozlaştırılmış bilgi dönemi eğitimimizin, bilim dönemi eğiti-

min gerektirdiği niteliklere sahip öğrenci yetiştirememesi nedeniyle yavaş yavaş topluma yabanlaşmaya başlayan Üniversitelerimiz bu tarihten sonra da kuvvetlerin de direkt etkisiyle hızla bir sömürge eğitimi düzene girmiştir.

Açıkça görüldüğü gibi, buhran, eğitim dönenimizde her iki döneminde de mevcuttur ve her iki döneminde de aynı kaynaklardan beslenmektedir.

Toplumsal gelişimizle artık iyice zıtlaşan bugünkü eğitim dönenimiz yapısını, gene, ıggıduşul bir sevgi ile de olsa en iyi tanıyanlar, bizzat bu olgunun içinde yaşayan öğrencilerdir. Yani, yarınların gerek kişisel gereksin topılsal aşdan karanlık olduğunu sezenden öğrenciler, durumlu gelişen toplumsal koşullarla da kıyaslama olaklılarına artık kavuşturularından, problemleri bütünüyle teşiste güçlük çekmemektedirler. İste bu tehdisler ve oğulların yarattığı birliklerde, sonunda, gençliği, üniversite-

Saldırtan, saldıran, saldırılan

D EVRİMCİLERE, devrimci kuruluşlara, aydınlarla saldırı haberlerini her gün gazetelerde görmek olan kargınlamaya bağlı. Eskilerin söyleyişle evakayı adıysa oldu saldırular. Bir zincirin halkalar gibi birbirine eklenerek usayıp gezen saldırular, bu gidişle devam edeceğe benzıyor.

«Saldırtan» karşısında Türk devrimcilerin, aydınların, ilerici kuruluşların tutunu ne olmadsı sorusuna sağlam cevaplar aranmalıdır. Artık,

Hiçbir geyden haberleri olmayan, günde dahi okuyamayan köylü - kentli yurttaşlar, herhangi bir kente yada kasabada verilecek bir konferans, düzenlenecek bir sanat geceğini nasıl oluyor da zamanında haber alıyorlar ve saldırulara geyiyorlar?

Bu saldırular mutlaka belli bir çevre hazırlamakta ve yönetmektedir. Böyle olmasa falan kentin filan köylerindeki yurttaşların, verilecek konferanstan, yapılacak sanat geceinden haberleri olmasa. Ve kendiliğinden, örgütüz olarak saldırıyla da geçmezler.

Durum bu olunca, saldırıyla uğrayan aydın, devrimci, halkçı kişi ve örgütlerin izleyecikleri yol, saldırulara karşı takınacakları tavır, ne saldırardan kaçmak ve ne de saldırulara başlamaktır.

Bir kez, her an ve her yerde bir sal-

dırının olabileceği sürekli olarak akıldan çıkmamalıdır. Bu bir ikincidir: Olabilecek saldırılara karşı toplantılar da gözü, haberci, tesbiti (fotograf makineleri ve imkân dahilinde teypleri donatılmış olarak) ve engelleyici kümeler hazırlanmalıdır. Hılli makamlar da durumdan haberdar edilmelidir.

Bir olayı ölüyecek tedbirler yada olayın önlenmemesi durumunda bazı bilgileri saptayacak yolları başvurmak, saldırılara karşı yapılacak işin önemli bir basamaklıdır.

Saldırıya uğrayan kişi ve örgütlerin bundan sonra yapacakları iş, olayı açık, somut olarak ve toplanabilen kolların basın yoluya kamuoyuna duyurmak ve yasmaktır. Buna paralel olarak da saldırılardan sıkayetteci ve davaçı olmaktadır.

Bana, bize saldırular, bilincsiz olmasalar, bilincli olusalar zafer salırmaz; bizim savasımız bularla değil, gibi bir düşunce ve autum kesinlikle yanlıstır. İsa'ca tavrilar bugün için çok romantik bir tutumdur. Zararlıdır. Saldırıların magaik görevlerini saldıruların devam ettirmelerine yardımcı olmak gibi bir duruma düşünlür. Ki böylece farkında olmadan saldırularla işbirliği yapmış oluruz. Yani SALDIRTAN, SALDIRAN ve SAL-

DIRLAN'ın işbirliği gibi bir durum yaratılmış olur ki, bu büyük bir hatadır. Bu hatayı kabul etmeyecekler de gelişik içindeler demektir.

Evet; aydın, devrimci, halkın kişi ve örgütlerin savası, bilincsiz, yokşul halkın kargı değil, buların sömürülere kargıdır. Bu savaş da, sömürülenerin kendilerini sömürülere yaptıkları masalığa gözyumularak kazanılmaz. Bunun için de sömürülenerle sömürüler arasındaki perdenin yırtılıp atılması şarttır.

Saldırınlardan davaçı olunacak kişi saldırular meydana çıkaracak... Saldırınlardan yakaları bırakılmayacak ki, saldırular yakalarını kurtarmak için saldıruların yakalarını ele verecekler... Böylece zorlama ve yapmacık olan saldırıtan ve saldırın işbirliği bozulmuş olacak. Bu yolla da saldırın zavalı insanların bilinçlenmeye yardım edilmiş oluncak.

Saldırınlardan davaçı olunacak kişi anlayabileceğiz ve saldırınlara karşı birleşeceğiz. Yani durum tersine dönecek. Saldırıtan, daha doğrusu saldırılan ile saldırılan bizler anlaşabileceğiz, işbirliği yapabileceğiz. Kimsi karsi? Bugünki bizlere SALDIRTANLA RA kargı. Yani asıl büyükzugulara kargı. Ki bu da büyük bir agramadır.

Behzat AY

Tıkanmaya başladı

Bugün mevcut olan öğrenci kuruluşları genelik kitleşini temsil edemeyecek durumdadır. Son eylemleri sendikal nitelikte olan yüksek öğrenim geneligi sendika halinde örgütlenmelidir.

leri boykota ve ıgale kadar götürmüştür.

Bizce, bu genelik hareketleriyile, son yıllarda sendikal genelikler arasında bir paralellik kurmak, yanlış bir davranış olmasa gerektir. Çünkü zaman zaman yönetimine başkaldıracak kadar sertleşen (örneğin 28 Nisan olayları) fakat bir türlü ana hedefi tayin edemeyen bu genelik hareketleri, bugün görülmüyor ki, öğrencilerimizin toplu sözlegme ve grev haklarına kavuşarak eylemlerini daha bir bilişim zemine oturtmaya bağladıkları tarihten bu yana, kökü anam deşikliklerine ugramaktadır. Örneğin, son bir kaç yıldır öğrenci hareketlerinin hedefi, artık sadece mevcut düzen ve onu sürdürmeye iktidarlar değil, bu düzenin asıl kurucusu da etkenler ve yanalar sermayedir. Yani, öğrencilerimizin bugünkü boykot ve ıgale hareketleri, kendi örgütleriyle varlıklarını yönetimlere koymaya çalışan öğrencilerimizin toplu söyleşme ve grev hareketleriyle bir benzerlik taşımaktadır. Bu benzerliği öğrencilerler isteklerini özetlediğimizde görmezden. Hemen hemen bütün öğrenciler, yönetim katılmak istemektedirler. Sömürge eğitimi düzeninin tasfiyesiyle, halkçı bir eğitim döneminin kurulmasını istemektedirler. Yani, yüksek eğitim düzenlerini, gerçek aniamına kavuşturmasını ve bilgi öğretimi, araştırma ve tatbikat bütünlüğünün sağlanmasını istemektedirler. Gene, eğitimde eşitlik ilkelerinin kurulmasında bağıca unsurlar olan burs, staj ve yurt sorunlarının halkçı bir anlayışla çözümlenmesini istemektedirler.

ÖĞRENCİLİK
BİR AKITTIR

Burada kargıma çıkacak ilk soru, öğrencilerin işi olup olmadıkları, yani bir hizmet akdiyle bir işverene bağlı bulunup bulunmadıkları hususunda bulunmaktadır. İlk bakışta paradosal bir düşünce imis gibi gözüken bu soru, bize ancak üniversitede öğrencilik kavramının analizinden sonra açılığa kavuştırebilir. Yukarda da açıklamaya çalıştığımız gibi, üniversite eğitimi üretim erâclarının ve sanatların seviyesinin yükseltilmesi amacıyla dönük kamu bir faaliyettir. Bu faaliyetler bütünlüğünü de sematize edecek olursak, gerekçigiz ki, bu faaliyetler, gerek devlet faaliyetleri ile ve gerekse kamu ile kuvvetli ilişkilere sahiptir.

Universite eğitimi de, iste bu kamu bir faaliyettir. Bu faaliyetler bütünlüğünü de sematize edecek olursak, gerekçigiz ki, bu faaliyetler, gerek devlet faaliyetleri ile ve gerekse kamu ile kuvvetli ilişkilere sahiptir.

a) Yönetimle kârılmak, b) çalışma şartlarının düzenlenmesi demek olan, eğitimin toprakun değişmesi, c) yagama seviyelerinin yükseltilmesi ile ilgili burs, yurt ve staj sorunlarının çözümlemesi şeklinde özetlediğimiz bu üç ana istek, açıkça görülecegi gibi, sendikal faaliyetlerin de ana amaçlarıdır. Bu husus, sendikalar Kanunu'nun daha birinci maddesinde, öğrencilerin sosyal ve tâktîsâsi-faaliyetlerinin korunması denilerek, belirtilmektedir. Gene, öğrencilerin haklarıyla ilgili idari tasarrufların düzenlenmesine de, toplu sözlegmelerle bugün bizzat öğrenciler katılmaktadırlar.

Yalnız ne var ki, öğrencilerin sendikal aniamı bu eylemleri,

BİR İKİ tıkandı, bir yerde işlememeli başlıdı, mesele laçka oldu mu, ülkemizin yöneticilerinin en yüce katılarında bile reform yapma istekleri belirmiştir.

«— Üniversite mi?»
«— Reform yapmak lâzım!»
«— Toprak ilişkileri mi?»
«— Reform yapmak lâzım!»

Reform sihirli ve kutsal bir kelime olmuştur. Bir kahit artıktır, içine istediğiniz mutlu hayatı doldurabilirsiniz. Nitikim en yüce katıda oturan sorumlular da böyle yapmaktadır. Reform bir masal değildir ki, dokunduğu mezbeyi gülümsebilir.

1960 Devriminin armağanıdır bu reform sözüğü. 1923 Devrimi'nden sonra bunun adı : İnkılâp'ta. Ne yapıyorsa, İnkılâp emrettiği işi yapıyordu.

Genciler, yanı simdi biz yaştakiler :
«— İnkılâbin çocukları...» idik.

Fes çıktı, yerine gapka konuyorsa, İnkılâp'ta. Kıyafet değişikliği İnkılâp... Dil değişikliği İnkılâp... Yazı değişikliği öyle... Gerçekten sihirli bir sözük halindeki İnkılâp sayesinde bir çok değişiklikler oldu. Ancak bugün, 45 yıl sonra ardımızda dönilip baktığımızda, gapkanın yerini bereler, dilin yerini mustalab kelimeler, yazının yerini Kur'an kursları almıştır. İnkılâbin sihirli deşegi, deşeginin sahibi gider gitmez, yerini başkalarına bırakıvermiştir. Mesele İnkılâp sözüğünde değil, İnkılâp kelibinin içine doldurulacak özdür. Bu anlaşılmıştır.

Bugün de reform sözüğü ile temel bir düzende değişikliği istenmektedir. Ama düzende değişikliğini istemek ve uygulamak çok güç olduğundan, sorumlular reform sözüğünü ile hem bu istekleri karşılamak, hem de elliinden dilden kökünden değiştirmek gelmediğinden işi ertelemek ve savsaklamak yoluna gidiyorlar. Bununla daha bir hayli oyalanacağı benzerdir.

Gegen haftalar içinde Fransa Cumhurbaşkanı De Gaulle geldi. Adından kınaya :

«— İki gol attı, gitti...» diye şakalar yapılıyor. Ne dedi adam : «Karalarınıza, havalarınıza, denizlerinizi, kendiniz koruyun, başınızı başkalarına kaptırmayın...» dedi. Biz bu sözleri anlamazdık - geldik. Sorumlularımız arasında bir diyalog kurulmadı. O başka lâfettik, herkes sözleri kendine göre anladı, mesele de bitti. Birisi gerek :

«— De Gaulle niye geldi?» diye sorsa... Söylüyecek cevap bulamayız.

«— Bir ziyaret iste... Geldi, gezdi, görüdü...» den başka ne diyebiliriz?

İnkılâp olsun, reform olsun, bunlar, bunları gerçekleştirecek kültür ve gücü sahip insanların hâremdir. Bir yerde oturup

da, oturduğu yerden reform komutu vermek, reformların yapılması için yetmez. Yetmediğini de ispatlıyoruz.

Geçende bir arkadaşım umutsuzluğunu söyle anlatıyordu :

«— 20 - 25 yıl sonra reform veya İnkılâp sözüğünün en çok geçtiği, fakat bir türlü gerçekleştirilemiyen bir müze ilke gösterilemek istense biz göstereceğiz. Bunlar bu sözükleri en çok kullandılar, fakat bu durumda da kaldılar diye vitrin olarak dünyaya takdim edileceğiz.»

Hazır bir degeriendirme... Ama gerçekliği yansıtmak istemeden, hizmetin tüpleriyle süslenmiş bir gelin gibi duruyor da kararımızda, n'apalim?

Ben zaman bakımından gün geçtiğe karamsar oluyorum. Oysa eskiden böyle değildim. Beiki de kendi gençliğimin geçtiği yıllarda bazı gerçeklerle karşılaşacağımı diye bakiyordum yörenme ve gevreme de ondan. Ama ne yana dönsem, umudumu kırın bir olayla karşılaşmaktayım. Gençliğin, iş yapma, yukarıdakileri doğruya doğru yansıtmaya potansiyelini dahi kötüye yorumlamakta ve kullanmaktadır. En ilerlicimiz dahil gençlige sükünet ve itidal tavsiye etmektedirler. Gençler yaşlıları, yaşlılar gençleri anlayamamaktadır. Solda, CHP'da, olsun, TİP'te olsun sürgüt tartışmanın altında yatan bulanma yoksunluğudur. Kimin ne dediği anlaşılamıyor ki, diyalog kurulsun ve tartışma kendi çizgisi ve özü içinde yapılabilsin.

Bir haftadır, Ankaranın başında gezip dolayıyorum. Her rastladığım, bana:

«— Bu olanlara ne diyorsun?» diye söyler. Ben de anlamazlıkta gelip :

«— Ne oluyor?» diyorum.

«— Canım şu olsalar, görmüyorum musun?»

Demek herkes bir şey olduğunu görüyor, fakat bir türlü kendi elindeki malzemeye ile yorumlayıp, bir karara varamıyor. Anlaşılan bu... Eldeki malzeme, olsalar değerlendirmeye için yetmiyor. Niye yetmiyor bu malzeme? Çünkü, olan dedikleriminin altında yatanda da incir çekirdeğini dolduracak bir öz yok. Bir orimizde yaptığımız fiyakanın adını tartışma komuşuz.

Ne kadar karamsar olsam, ne kadar umudumu yitirir gibi bir sıkıntıya düşsem, gene tarihin geçmiş ve gelecek sayfaları imdadına yetişir. Bana bir işik tutat ve yol gösterir. Ne de olsa bilimsellikten yanayız. Bütün bunların bir determinizmi vardır. Sular akıp, denizlerde bulusurlar. Büyük deniz de bizden yanadır.

«Herhal herdedir günlerin en güzel...» der, bu sonbahar sabahlarında teselli buluruz.

ÖĞRENCİ SENDİKALARI
KURULABILİR

İşçilik sıfatının tesbitinde bir değer taşımamaktadır. Öyleyse, iki haldeki üniversitede öğrencileri de, işçi sıfatına sahiptirler. Gene, biliyoruz ki, sendikalizm, yâni içi sendikal olan üniversitede öğrencilere ücret artırmamasını hedef edinmiş bir faaliyet degildir. Sendikalar Kanunu da, öğrenciliği, sendika hayatı olamayacak meslekler arasında saymamıştır.

Görülüg gibi, tek başına Üniversitede öğrenciliği, Kamuya ya da Devlete bir hizmet akdi ile bağlılık halinin doğmasını sağlamaktadır. Hattâ, hattâ, bu hizmet akdiinin öğrenci tarafından bozulması halının cezayı mücyyideye bile vardır. Bursiyer öğrenciler için hukuki olan bu cezayı mücyyideğer, diğer öğrenciler için sosyaldır. Kamuoyu üzerinde başarısız bir öğrenci olmak, bize bir cezayı mücyyideğidir.

Buyargımız: Sendikalar Kanunu da doğrulamaktadır. Kanunun 2. maddesinde, işçilik halinin yerine gelmesi için, sadece hizmet akdi aranılmış, bu hizmet akdi kârılık alınaması gereken ücretin açık olması mecburiyeti, yani parasal olması mecburiyeti getirilmemiştir. Böyle ki, bu kanuna göre de, ücretin açık ya da dolaylı ödenmesi hali, sözü veya yazılı akid yapmış bir kimsenin

İşçilik sıfatının tesbitinde bir değer taşımamaktadır. Öyleyse, iki haldeki üniversitede öğrencileri de, işçi sıfatına sahiptirler.

Gene, biliyoruz ki, sendikalizm, yâni içi sendikal olan üniversitede öğrencileri de, işçi sıfatına sahiptirler.

Bizce, gerek ekonomik yapıları bakımından ve gerekse yürürlükteki kanunlar bakımından Üniversite öğrencileri işçi sendikalardır. Sendikalar Kanunu da, öğrenciliği, sendika hayatı olamayacak meslekler arasında saymamıştır.

Yalnız eğitim buharanının çözülmüşünde öğrencilerin sendikalasması bizce son derece önemli yardımcı olacaktır. Öğrenciler, işçi sendikalardır nitelikine sahip sendikalar halinde mutlaka örgütlenmelidirler.

GENERALİN ZİYARETİ YADA FARE DOĞURAN DAĞ!

Hüseyin BAS

GENERAL de Gaulle'in Türkiye'yi ziyareti, eşi benzeri görülmemiş karsılığına, halkın gerçekten yakın ve sıkılgısına rağmen, yoğunlukla teslim edildiği gibi, fare doğuran bir dağ olmaktan ileri gidememiştir.

Yazınan ortak bildiri, generalin ziyaretinin yarattığı olumlu ve uygun ortamla kıyaslandığında, kuşku yok, umulan ağırlıktan yoksundur. Gerçekten de ortak bildiri, gerek biçim, gerek öz olarak klasik diplomasinin sınırlarını aşmaktan uzaktır. İki ülke arasındaki mevcut kültürel ve ticari ilişkileri üzerinde daha da artırmak gereğinden söz edilmesi, Ortadoğu sorumlunda ve Doğu Batı ilişkilerinde yarasızmadan yana olundugunu ifadesini, teknik yardım konusunda varılan oldukça sınırlı bir anlaşma ile Kıbrıs'la ilgili bilinen düşüncelerin tekrarı bir yana bırakırsa, iki ülke arasında temel bir yakınlasmamanın belirtisi olarak görülemez. Bu açıdan hâkîde, General de Gaulle'in Türkiye'yi ziyareti, olayın önemi ölçüünde sonuç vermediğini söylemek mümkündür. Oysa, mesele göründüğünden daha az karmaşıktr. Daha fare doğumasının nedeni, Fransa'nın, her konudaki ilişkilerin gerçekten ağırlığını duyuran bir biçimde artırılması için kendisini yeterli ölçüde görmemesinden çok, Türkiye'nin böylesine bir gelişime yönünde bir çok imkânlarından yoksun bulunmasıdır.

General, Amerikan sermayeciliğinin özel avlannıma sahalarında her zaman bu tür güçlüğü karsılaşmış, Latin Amerika ülkelerinde, Fransa'nın Amerikan tekeci sermayesi karsısına, özellikle ekonomik ilişkilerde daha uygun bir alternatif olarak çıkmak istemesi kolay olamamıştır. Hatta, Fransa'nın Latin Amerika'da bu konuda Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin başarısına ulaşım söylemek de mümkün değildir. General de Gaulle'in burakınız öteki avlannıma sahalarını Amerikan sermayeciliği ile bizzat kendi ülkesinde de savaş halinde bulunduğu düşünürtürse, yeni sahalarda bir alternatif olarak belirmesindeki güçlük kendiliğinden ortaya çıkar. Gerçi AP'dis politikası, generalin müstesna kişiliği, iki ülke arasındaki **tarihsel ve kültürel bağlar** ve halkın sıkılgısının de yardımıyla, ziyareti sırasında bir olay şeriden çıkarmayı başarmamıştır. Ama bu tipi doğulu komşularımızla ilişkilerimizde olduğu gibi, düzeye kalmaktan öte gidenmiş ve bu ülkelerle ilişkilerimiz Amerika'nın bize tanığı ölçülerin içinde kalmıştır. Bununla birlikte, düzeye de olسا, bugünkü yakınlasmayı yarın için umut olarak görenler de tamamen haksız söylemelerdir. General de Gaulle'in gelişini öncelenen yazımızda (Bak: ANT, Sayı: 95), ziyaretin iki ülke arasındaki çeşitli ilişkilerin dışında kalan bir başka ve şüphesiz çok daha önemli bir yanından söz etmiştir. General de Gaulle, Amerikan sultası altında bulunan bizler için ülkelerin ulusal bağımsızlıklarının vurgulaması olduğunu gösteren, NATO'yu kovan, Fransa'da ve bütün dünyada gerçekçi bir politikayı

savunmak, Ortadoğu'da, üçüncü dünyada ve Vietnam'da hersei düşince ve söyleme karıştırmayan bir adamı. Ye bütün bu ilişkileriyle de politikacılara işin yarışmasının bir mihenk taşıydı. General edeğim dinya şartları kargasında hiçbir ulus obediyan kendi milli varlığını ve ıckalarını kendisinden daha kuvvetli bir müttəfikin veya müttəfikler manzumesinin uğruna feda etmeyecektir." demekte ve eklemektedir: «Türkiye, Fransa gibi milli varlığını ve bağımsızlığını, düşük bir ulusu barındırmaktadır. Türkler bağımsızlıklarını için döğümsüz ve en zor şartlar altında başka ülkelere taviz vermektin kaçınılmışlardır. Türkiye ve Fransa, kuvvetlerini kimse kim kullanmasına meydan vermemeye ve kendilerini ilgilendiren olayları bizzat kendileriyle tartmaya kararlıdır.

Ama, AP çevrelerinin Atatürk'ü düş politikamızın ve dünyaya görüşümüzün kaynaklarıyla son derece uyuşan bu düşünceler karşılıklı tavırları, Turhan Selçuk'un karikatüründe enes bir biçimde belirttiği gibi, General'ı başları önde eğik dinlemek olmuştu.

Dünya ülkelerine bağımsızlık örneği, umudu, dersi vermekten bağımsızlık konusunda başkalarından ders alacak duruma gelmişizdir. Gerçekdir. Acıdır.

Küs dinlemekle mi kalmazdır sadece? Hayır. De Gaulle'in bağımsızlık çığlığı yaptığı bir sırada, AP Lideri Demirel, Le Monde'a verdiği demepte General'le aynı dili konuşmuştu, dosta düşmanı bir kez daha ilan etmiştir. AP Lideri, Türkiye ve Amerika ilişkileri, ikili anlaşmaların kamuoyuna da ilgi ile izlenen ve Türkiye'nin ulusal bağımsızlığı ile bağdaşmayan maddeyi konuşundaki soruya cevabına İbrede eğilmek lazımdır. Demirel, Türkiye Amerika ile ikili anlaşması olan tek ülke değildir. Ortak bir savunma sisteme katılmak, bir ülkenin bağımsızlığını ortadan kaldırınır. Bu anlaşmalar, özgür bir ülke olan Türkiye'de tartışılmaktadır. Biz hiçbir zaman bu anlaşmaların Türkiye'nin bağımsızlığını halen getirdiği düşüncesine katıldık. Sunu belirteyim ki, hükümetim bu tür hiçbir anlayıma imzalamamıştır. Anlaşmaların bugünkü konjonktüre göre yeniden düzenlenmesi için Amerika ile müzakere halindeyiz.» denmiş, başka bir soruya da söyle cevaplamıştır: «Türkiye'de devletin savunmakla görevli olduğu bir anayasası vardır. Basın hürdürü, muhalefet özgüdür.»

İkili anlaşmalar, bağımsızlığımıza hâle getirmez. Ama biz yeniden müzakere ediyoruz. Zaten binalar: imzalayan da biz değiliz. Anayasa vardır. Devlet bunu korur. Ama bütün arzumuz, bir biçimine getirip anayasayı değiştirmektir. Basın hürdürü. Sadece bir derginin sırtına bir yılda 250 yıl ceza yükledik. Muhalifet de özgüdür. Taşlı sopalar salınlar, özgürlüğün tuza liberdir.»

Sımdı alınız, Politikacılardan General'ın mihenktaşına vurunuz. Takkeler düşecek, keller mutlaka görünsünler.

ANKARA'DA SAĞIRLAR DİYALOGU !

Onur BARTU

DE GAULLE, «Süleyman İktidarı» na kolay kolay unutamayacağı beş korkulu gün geçirdikten sonra Türkiye'den ayrılmıştır. İktidarı sık sık tekrarlıyor: «Aman bir şam devirip başımıza türkili-çegili dertler aşınan bir çekip gitse, duası kabul olunmuş ve Fransa Devlet Başkanı eğzimize bir parmak bal çalpsa gitmiştir...»

İnönü'nün, Nazmiye Demirel'e meyva soyup ikram ettiği Türkiye Büyükkı Millet Meclisi tören salonundaki yemekte «De Gaulle - Sunay - Demirel - Bozbeyli» arasında ayak fizeri çok önemli görüşmeler olmuştur. Masa başında Türkiye yöneticilerinin devirip devirip kalkınmadan ve yardımından söz etmesi karşısına De Gaulle, önemli ve büyük konuların yemeklerde ayak fizeri konusulmasının daha yararlı olacağı kamışına varmış olacak. TBMM Tören Salonundaki yemekte damdan düşer gibi,

— «Amerika Birleşik Devletleri Vietnam'da bombardımanı durdurmadır» deyivermiştir. İnönü'nün, Nazmiye Demirel'e meyva soyup ikram ettiği sırada geçen bu önemli konuşmalarla, Fransa Devlet Başkanı (eger tercüman doğru cevirdi ise) şunları söylemiştir:

— «Vietnam Savası'na artık bir şere bulunmadır. Paris görüşmeleri bombardımanlar devam ettiği müddetçe sonuçlanamaz. Amerika, Vietnam'da bombardımanlara son verdiği takdirde görüşmelerin sonucu için olumlu bir zemin hazırlanmış olur. Amerika, Vietnam'da bombardımanı durdurmadır.»

Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürü Galip Bolkar'ı dikkate dinleyen Demirel bir süre susmuştur. Susmuştur, çünkü Türkiye'nin Vietnam konusundaki görüşünün Amerikan görüşünden pek farklı bir yanı yoktur. Cinkili, bir süre önce Türkiye Güney Vietnam'a askeri danışmanlar göndermeyecektir. Demirel niyet konusmuş,

— Aslında Amerika işin içine bir kere girmiştir, bir türlü çekamıyor. Onlar da bir yol, hal yolu arıyorlar. Ama hangi taraftan işi tutacaklarını bileyim? demmiştir.

İki ayaklı karada, bir ayaklı denizde bir ilke olan Türkiye'nin Başbakanını dikkate dinleyen De Gaulle, sözler tercüme edilince, konuyu değiştirmekten başka yol bulamamış ve ikinci

Dünya Savaşı anılarını anlatmaya başlamıştır. 1944'de Stalin'le Moskova'da yaptığı görüşmeyi de anlatan De Gaulle,

— Stalin'le Polonya'nın işgal konusunu görüştüm. Ruslara İşgalden vazgeçmelerini söyledim. İşgal tasvip etmediğimi bildirdim.» demmiştir. De Gaulle, bir parça da Stalin, zamanındaki Rusya konusundaki izlenimlerini anlatmış ve söz alan Sunay bu konudaki düşüncelerini söylebelmiştir:

— Stalin, idareyi alındıdan daha da kötü bırakmıştır. Stalin'den sonra da bir gelişme olmuştur.

Elindeki meyveyi Nazmiye Demirel'e verirken, «De Gaulle-Sunay-Demirel ve Bozbeyli'nin koyu bir sohbeti daldıklarını gören İnönü hemen Çağlayan'ı bularak:

— İhsan Sabri bey görüşmelerde oluyor?» demis ve söyle devam etmiştir:

— Müzakerelerdeki konuşmalarda De Gaulle ne diyor?» Çağlayan,

— Size takdim edilecek bilgiler Paşam, merak buyurmayıza cevabı vermiş ve gerede gazeteciler olduğunu görürse İnönü'nün kulağına eğlenceli dokuz dakika bilgi vermiştir.

Çağlayan, dörtlü ayak üzerinde görüşmenin yapıldığı yerde doğru yürürken, Demirel iki metre ötede konuşmaları dinleyen ikinci gazeteciye görünce birden kırkırmızı olmuştu. Çağlayan ve Demirel görevi polislere, gazetecilerin oradan uzaklaştırılmasını emretmeliydi.

ORTAK BİLDİRİ

Tahminlerin aksine, kapalı kapılar arasında geçen görüşmelerde öyle pek önemli seyir görüşülmemiştir. Daha çok iki ülke arasındaki kültürel ve teknik işbirliği konuları ele alınmıştır. Kısacası Türkiye, De Gaulle'in ziyaretinden unduğunu bulamamıştır. Nitekim, «Le Figaro» gazetesi «Türkler, Fransa Cumhurbaşkanının tutumu karşısında hayal kırıklığına uğradılar» demis ve sunuları yazmıştır:

— Egemen olmak için birinci şart, egemenliği korumak imkânlarına sahip olmaktadır.»

«Sud - Ouest» gazetesi ise

● Fransız Cumhurbaşkanı General De Gaulle'ın Türkiye ziyareti sırasında misafir devlet adamı NATO, Vietnam Savaşı ve bağımlılık politika aleyhinde konuşurken kendisini şırganlayan Türk devlet adamları, kendilerini Amerika'nın etkisinden kurtaramadıklarını için bu sözlerden adamakîl rahatsız olmuşlardır ve daima lâf değiştirmek yolunu tutmuşlardır. Yukarıdaki resimde General De Gaulle, Cumhurbaşkanı Sunay ile birlikte görülmüyorken.

Türkiye ile Fransa'nın dış politikalarında derin ayınlıklar ve ayınlıklar bulunduğu kaydediktan sonra söyle demistiştir:

« De Gaulle, Çek olayının İki blokun varlığından İleri geldiğini savunurken, Türkler, bu olayın blokların varlığı zorunlu kıldığım söylemişlerdir. »

Bütün buniardan sonra 30 Ekim Çarşamba günü saat 13' de yayınlanan 103 sayılı Türk-Fransız ortak bildirisine söyle bir göz atılırsa, bildirinin bir hatira defterini andırdığı hemen görürür. Türk - Fransız Bildirisinin Arap - İsrail anlaşmazlığı ile ilgili 6'ncı paragrafinin yedinci satırında baslatan,

« M. Jarring'in görevinin aman karar hükümlerine uygun olarak işgal altındaki Arap topraklarını tahlîyesini lütfeden bir hal çaresine müncir olmas... » diye devam eden satırları.

Vietnam'a ilgili yedinci paragrafin beşinci satırında başlayan,

« Bu görüşmelerin 1954 Cenevre anlaşmalarına dayanan barış aveti sağlamasını ve Vietnam halkın mukadderatına sahip olmasına imkân vermesini de temenni etmektedirler. » diye biten cümlesi,

Kıbrısla ilgili sekizinci paragrafin beşinci satırında başlayan,

« Fransa Cumhurbaşkanı, geçen sene Paris'teki buluşmalar sırasında ifade ettiği görüşleri teyid ettikten sonra, » diye devam eden satırları dışında öteki bölümleri de dokunur tek sey vermeme ve keçi boynusu örneginin sahesi olarak bırakmaktadır.

De Gaulle bildiriye « Amerika'ın Vietnam'da bombardımanı sürdürmesini istenmesi yoluundaki teklifinin, « Kıbrıs'ta Federatif bir sistem kurulması yoluundaki tezinde israr ettiğinin konusunu istememiş, buna karşı çıkmıştır. »

DE GAULLE HEDEFİNE VARDI

De Gaulle'ın yurdumuza ziyareti ortak bildirilerin, Türk hükümet yetkililerinin demeglerinin ışığı altında değerlendirilecek olursa yanbs yargılara yol açabilir. Bu ziyareti, De Gaulle'ın yurdumuza bulduğu sürede yaptığı çeşitli açık konuşmalarдан yararlanarak değerlendirmek en doğru yol göründmektedir.

De Gaulle yurdumuza, çok iyi hazırlamp gelmiştir. Türk toprağına bastığı anda yaptığı uzun konuşmayı, yabancı bir devlet başkanı için çok uzun söyleyebilecek (Çünkü bundan öncekiler «Merhaba Askers» demekle yetimmişlerdir) Türkçe cümlelerle tamam ışır. Sonra, Ankara'da bütün sıkı güvenlik tedbirlerine ve yasaklılarına rağmen otomobilden inerek halkın arasına karışmıştır. (Bildiği gibi, De Gaulle'ün bu davranışını Cumhurbaşkanı seçiliken sonra Cevdet Sunay dahil bir kere olsun denememiştir.) Halkın arasına karışıp karşısına gikanların ellerini sıkı, hatta Türk geleneklerine uyarak içlerinden birini de yanaklarından öpmüştür. Bundan sonra De Gaulle, en zayıf yanını yakaladığı Türk halkın sevgisini ve sevgisini cebine koyarak istediği gibi konuşma imkânını bulmuştur.

De Gaulle'ün konuşmalarında Türk kamuoyunu çok yakından ilgilendiren cümleler sunulur olmuştur:

« Türkiye ve Fransa, büyülüklülerini ve bağımsızlıklarını idame ettmeye, topraklarını, semalarını, kıylarını, kuvvetlerini kimseının kullanmasına meydan vermemeye, kendi rollerini oynamaya ve kendileri ülgilendiren olayları ve çözümleri bizzat kendi ölçülerile tartısmaya kararlıdır. »

Türk halkın övlemeyi sevdiğini bilen De Gaulle'ın, Türkiye'nin, ordusunun NATO içinde olduğunu, toprakları üzerinde Amerikan işçileri bulduğunu, gök ve kıylarının Amerikalılar tarafından kullanıldığı, kendi rolini hiçbir zaman

oynamayacağını bilmemesine imkân yoktur. Bütün buniardan sonra De Gaulle alay eder gibi söyle demistiştir:

« Fransa, politikasını Türkiye'ye yaklaştırabilir. »

NATO'ya rest çeken ve Doğu Batı arasında Üçüncü bir kuvvet olmak için büyük çaba harcayan Fransa'nın, Türkiye'nin dış politikasına kendi politikasını uydurmasını ummak hayaldır.

De Gaulle, Radyo ve Televizyona verdiği demeçte de Türkiye ile Fransa arasında herhangi bir anlaşmazlık konusu bulunmadığını belirtikten sonra teknik ve kültürel işbirliğinden söz etmiştir.

De Gaulle şimdilik, Amerika'nın yerini alabilmek için, ilk adım olarak kültürel ve teknik işbirliğinden işe başlamıştır. Teknik işbirliği anlaşmasının amacı, Türk halkın sevmemiş Amerikalı danışmanlarının yerine Fransız danışman ve uzmanlarının konulmasıdır. Ve De Gaulle bunda da başarı sağlamıştır. Bu konuda söyle demistiştir:

TÜRKİYE ÜZERİNE OYUNLAR

« Türklerle ilişkilerimizde yeni gelişmeler bekliyoruz. Bu, her iki ülkenin de çıkarlarına

uygundur. Aslında, Türkiye ile Fransa'nın durumları arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. İlişkilerimizin yoğunlaşması karşılık karsılık ilişkilerimizin gereğidir. »

Aslında Ortadoğu'da uygulanın, daha doğrusu sürdürilen büyük çatışmanın bir bölümünü de simdi Türkiye üzerinde oynamaktadır. Fransa Devlet Başkanı (kili) görüşmelerde Türkiye'den işçi ithal edeceğini de belirttiğinden sonra petrol sondajları konusunda da yardımcı olunacağı söylemiştir. Fransız petrol uzmanları Türkiye'de, Amerikalıların arama yapım da olumsuz rapor verdikleri ve üzerine çeşitli söylemlerin çıktıığı yerlerde arama yapacaklardır. Bu bir noktada, petrol konusunda Fransa ile Amerika'nın Türkiye'de de karşı karşıya gelmeleri olacaktır ki, asıl önemli olan bu değil, Türkiye'nin bundan böyle Fransa'nın Ortadoğu'da yürüttüğü politikayı desteklemesinin sağlanıp sağlanmayacağıdır.

Türkiye'nin de yeni ekonomik imkân ve yardımlar aradığı günlerde Fransa'nın ona yaklaşması kolay olacaktır. Paraş pagin ödenmiş 50 tane Mirage-2000 uçakını İsrail'e teslim etmeyen Fransa, bunlardan on tanesini Lübnan'a, kalanını Irak'a vermiştir. Bu davranış, son İsrail-Arap savaşına kadar İsrail'i destekleyen Fransa'nın çıkarları için artık Araplar yanlarında yer aldığı göstermektedir. Bunun en büyük nedeni, Fransa'nın Iran petrolerinin yüzde 23 hissesi yanında, Irak Milli Petrol Şirketi ile imzaladığı yirmi yıl süreli anlaşmadır. Irak'la imzaladığı anlaşma ile Fransa yılda en azından bir milyon tonluk bir petrol kazancı sağlamıştır. Bu imkânları sürdürmek ve Türkiye'yi Ortadoğu'da sürdürceği politikada paravana olarak kullanmak için planlar hazırlayan De Gaulle, bir açıdan beş günlük Türkiye gezisi sırasında umduğunu sağlamıştır.

Yalnız De Gaulle'in burada unuttuğu nokta, Türk - Fransız ilişkilerinin geliştirilmesi karşılık Amerika'nın tutumunu ne olacağdır. Amerika Birleşik Devletleri, en kısa zamanda karşı tedbirlerle ortaya çıkacaktır, gerektiğinde ekonomik basınlara başvuracaktır.

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini halkımıza ve onun en devrimci sınıfı proletaryaya maledeceğini militanların, teorik yoldan en iyi bir şekilde yetişmesine hizmet etmeyeçiyila

SAYDINLIK
sosyalist dergi

ÇIKTI

Dünya Türkiye ve Devrimci Mücadele — LENİN; Gençlik Üzerine Yazilar — HO Sİ MINH; Türkiye'de İşçi Hareketleri — Çekoslovakya'da Sosyalizm ve Karşı - Devrim

P. K. 166 Cebeci - Ankara Genel Dağıtım : GE - DA.

Ant Der: 534

Dev Üçlüünün ikinci kitabı çıktı

**Yer demir
gök bakır**

Yaşar Kemal

Yaşar Kemal'in dev üçlüünün ikinci kitabı olan Yer Demir Gök Bakır, doyumsuzlukların, kağışların hikayesidir. Yaşar Kemal bu romanında, başı dura gelmiş, sıkılmış halkın nüfusunun içine kendisine bir ermiş, bir ümit dünyası yaratmasını enince ayrıntılarına kadar anlatır. Bir topum bir düş dünyası yaratırken Yaşar Kemal bu yaratış anını Yer Demir Gök Bakır'da en gerçek yönüyle yakalar. Lüks kromedört renkli ofset kapak içinde 496 sayfalık bu eser 15 Lira fiyatla ANT YAYINLARI'nın sekizinci kitabı olarak çıkmaktadır. Genel Dağıtım : ANT YAYINLARI - P.K. 701 - Sirkeci - İstanbul. İstanbul ve Ankara Dağıtım : GE - DA. Üçüncü son kitabı olan Ölmez Otu da yakında çıkacaktır.

Alberto Bayo
Gerilla nedir

5 LIRA

Kemal Sülker
Nâzım Hikmet'in polemikleri

7,5 LIRA

Yaşar Kemal
Ortadirek

15 LIRA

Stokely Carmichael
Siyah İktidar

7,5 LIRA

Che Guevara
Savaş anıları

tükendi

Emile Burns
Marksızmin temel kitabı

5 LIRA

ABONELERİMZE İNDİRİM : ANT'a abone olanlar yukarıda listelenen bütün kitapları yüzde 20 indirimle alabilir. Abonelerimiz için Yer Demir Gök Bakır 12, Ortadirek 12, Savaş Anıları 8, Marksızmin Temel Kitabı 4, Nâzım Hikmet'in Polemikleri 6, Siyah İktidar 6, Gerilla Nedir 4 Lira'dır. ANT'a abone olan her okurumuz dergimizi 84 Kurus'a alarak 21 Lira, kitaplarını 18 Lira indirimle satın alarak 16 Lira tasarruf sağlayabilecektir. Bunun için abone bedelinin ve kitabı ücretini «ANT DERGİSİ - P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul» adresine havale etmek kâfiidir.

Bu bilirkişilerle adalet tecelli edebilir mi?

Gedikli fetvacı Erman'ın düzmece raporu

Basın davalarında savcılardan kanuna aykırı davranışları, özellikle bilirkişilik konusundaki yetki dışı tutumları, son sularda toplu basın ve ağır ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda adamaklı ortaya çıkmıştır. Prof. Süleyman Dönmez, Prof. Sahir Erman, Prof. Recai Galip Okandan, Selçuk Özçelik gibi bilirkişilerin verdikleri raporları ise bilim ve adalet anlayışı ile asia bağdaşmayacağ, Yargıtay'ın çeşitli kararlarıyla sabit olmuştur. Bu bilirkişilerden Prof. Şahir Erman'ın, Ahmet Angın tarafından Türkçeye çevrilen Kazancakis'in Toda Raba adlı eseri hakkında verdiği ekomünizm propagandası vardır» fetvası üzerinde Angın'ın avukatı Faik Muzaffer Amaç 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne bir dilekçe vererek bu raporun perişanlığını gözler önüne sermiştir. Türkiye'de 200 Lira karşılığında bir gok yazar ve düşünürün mahküm edilmesine fetva veren bilirkişilerin kasıtlı tutumlarını ortaya koymak bakımından bu dilekçeyi aynen yayınıyoruz:

«Bilirkişiliye, bir filin suç teşkil edip etmediğinin sorulması, ne genel hukuk ilkeleri ile bağdaşabilir ve ne de Usul Kanunu ile. Zira hangi fillerin T. Ceza Kanunu'nun hangi maddelerinde yazılı suç unsurlarını iftiva ettiğini tesbit etmek ve hükümlü vermek yetkisi sadece yargıçlara aittir. Bu nedenle davaya konu olan kitabın 141 veya 142inci maddelerde gösterilen suç unsurlarını taşıyip taşmadığının tesbiti için bilirkişiliye görev verilmiş olması usul e aykırıdır.

Türk Hukuku Lügati bilirkişiliye söyle tanımlar:

«Maddi delillerle ilişkin bir meselede, sahip oldukları bilgi ve uzmanlık nedeniyle, yargıç yardım için görevlendirilen kimse...»

Bu tanımda da belirtildiği gibi, ancak maddi delillerle ilişkin bir meselede bilirkişiliğin yardımına bas vurulabilir. Hukuk problemlerinin çözümlenmesi məqsədiyla bilirkişiliye başvurulamaz.

Koskoca kitabı birkaç saatte meçleyp (1)
«Komünizm damgası vuran gedikli fetvae Sahir Erman

BILIRKİŞİ S. ERMAN NEYİN UZMANIÐIR?

Iddia makamında bilirkişiliye seçilmiş olan Sahir Erman'ın hocası durumunda bulunan Faruk Erem, Ceza Usulü kitabında bilirkişilik konusunda söyle diyor:

«Soruşturmada tesbit edilen vakialardan, uzmanlık nedeniyle sonuç çıkarmaya yargıç tarafından davet edilen kimseye bilirkişili denir.

«Kural, her davada bilirkişiliğin yargıcı kendisi olmaz. Ancak bu, imkânsızdır. Yargıcı, her alanda uzman olmasa istenemez. Bu nedenle yargıç, bilirkişiliğin yardımına muhtaçtır. Gerçekten buna ihtiyaç gösteren hususlarda bilirkişiliye baş vurulmalıdır. Söz gelisi, bir yanında hakaretin var olup olmadığı yargıç bilirkişiden sorması yersizdir. Zira bir suçun suç teşkil edip etmediğini yargıç herkesen iyi bilmesi gereklidir.

Demek ki, bilirkişili, ancak yargıçın uzmanlığı dışında kalın konularda görevlendirilebilir. Böyle olunca:

Ceza Hukukusu olmaktan başka bir niteliği bulunmayan Sahir Erman'ın bilirkişiliğin bulunmasını da usulsüzüğü kendiliğinden ortaya çıkar.

Resmi etiketi, Sahir Erman'ın sadece Ceza ve Ceza Usulü Hukukunu bildigine katrine teşkil eder. Onun bu alanlarında da bir uzmanlığı bulunduğu gösteren hiç bir emare orta yoktur.

Sadece Ceza ve Ceza Usulü Hukuku üzerinde bilgi sahibi olmak ise bir ceza mahkemesinde, hele bir ağır ceza mahkemesinde bilirkişilik yapmaya hak kazanmak için asia yetmez. Çünkü ağır ceza mahkemesi yetkinin ceza ve ceza usulü hukukunu en aşağı o bilirkişiliğin kendini kabul etmek zorunludur. Akşamı iddia etmek, mahkeme yetetine, en hafif deyim ile, saygısızlık olur.

BILIRKİŞİ SEÇME HAKKI YARGICINDIR!

Onun için, hazırlık tahlikatında, Toda Raba adlı kitabta T. Ceza Kanunu'nun 141 ve 142inci maddelerinde gösterilen suç unsurları bulunup bulunmadığı hususunun bilirkişiliye inceletirilmesi ve hele bilirkişili olarak, hukukçu olmak dışında hiçbir niteliği bulunmayan Sahir Erman'ın seçilmiş olması usul ve hukukun genel ilkelerine tamamıyla aykırıdır.

Bilirkişiliyi seçmek ve sayımı-

nin tayin etmek Usulün 66 ince maddesine göre yargıca ait bir haktır. Ancak gecikmesinde zarar bulunan hallerde bu hakkı savcı kullanabilir.

Eşas bakımından yargıca ait bulunduğu kanunu bireftirmiş olan bilirkişili seçme hakkını; kimi savcılardan, hiçbir sorumluk bulunmadığı halde kullanmakta ve böylece bilirkişili seçme hakkını yargıçlardan gasp etmeye kalkışma alışkanlığında oldukları üzüntü ile görülmektedir.

Kimi savcılardan, ne çeşit rapor verecekleri artık önceden bilinmekte olan ehliyetsiz ve yekkisiz bir takım bilirkişilerden, hazırlık soruşturması sırasında rapor alma alışkanlıklar, hem bir çok kişilere mağduriyetin ve hem de mahkemelerin işlerinin çoğalmasına sebep oluyor. Zira, soru yargıç, delilleri takdir yetkisine sahip bulunmadığından, bu yetki sadece mahkemeye ait olduğundan, dosyada aleyle bir bilirkişili raporu bulununca son soruşturma kararı verilmek zorunlu ortaya çıkarıyor. Böylece gerçekte, yargılamının men'in karar verilmesi gereken bir çok basın davaları sadece kimi savcılardan bu işgülzilikleri yüzünden mahkeme-

POLİTİKA FOBİSİ

TÖS'lü öğretmenler gidiye dek zaman zaman, politika yapmakla suçlanmışlardır. Daha geçenlerde Milli Eğitim Bakanı, bir süre önce Kayseride söyleyiş bir sözü Denizlide tekrarlamış, TÖS'lü öğretmenlere «politika» yapıyorsunuz. Çünki öğretmenlikten, sizinle siyaset minderinde görüşelim demektir. Aşina kalırsın yalnız TÖS'lü öğretmenler üzerinde değil, tüm devlet memurları ve onların kuruluşları üzerinde de, hatta tüm içi sendikalı ve sendikal işçiler üzerinde de bir politika fobisi yaratma çabası sürdürülmemiştir Türkiye'de.

Ancak bu çabalar, her yerde ve her dönemde basını gergiklerin tarafla vurmugut. Resmi yasaklarla her türlü politik eylemin digna itilmek istenen grup ve yığınlar, kölelik çağında bile bu yasakların dışında politik eylem olanlığı bulmuşlardır. Hatta yer yer yasakları da dinleme-yerek, politik eylemlerini, egemen sınıfları ve onların siyasal temsilcilerini aşağı etme doğrultusunda sürdürmüştür. Spartaküs olayı bunun bir örneğidir.

Demek ki yeryüzünde insanları ve onların her türlü kuruluş ve örgütlerini, politikadan mutlak olarak ayırmak, politik olanları ve olmayanları diye iki sınıfta toplamak mümkün değildir. Çünkü yeryüzünde hiç bir kişi, kurum ve kuruluşun, siyasal olmayan hiçbir davranış yoktur. Bir toplumun bireyleri, kurum ve kuruluşları, bu konuda ancak üç guruba ayrılabilirler. Gurupları birinde mevcut düzeli bilincili olarak sürdürme gelistirmeye çabasında olanlar, ikinciinde mevcut düzene bilincsizce tâbi olanlar, üçüncüsünde ise, baskaldırınlar yada onu değiştirmeye çalışanlar vardır. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik, ideolojik ve siyasal koşullar, bugün bizi herhalde bu düzeli sürdürüp

gelistirmeye, yada alkışlamaya değil, değiştirmeye zorluyaktır. Peki bizi çevreleyen ekonomik, ideolojik ve siyasal koşullarla mücadele etmeden, yani politikaya, politikanın hiçbir türünü dokunmadan bu nasıl mümkün olacaktır? Ekonomik mücadelenin aynı zamanda ideolojik ve siyasal mücadele olduğu, ideolojik mücadelenin aynı zamanda ekonomik ve siyasal mücadele olduğu, siyasal mücadelenin de aynı zamanda hem ekonomik ve hem de ideolojik mücadele olduğu bilinmektedir. Örneğin TÖS bir ekonomik mücadele aracıdır ama görüldüğün gibi ideolojik ve siyasal mücadelelerin bütünüyle dışında tutmak, tam anlamıyla eysanın doğasına aykırıdır. Ancak ortada bağlayıcı yasalar vardır. Buna göre örneğin TÖS, beliri bir siyasal örgütün (partinin) iktidara geçmesi yada iktidardan uzaklaşması için etkinlik gösteremez. Peki, politika beliri bir partinin iktidarı igin yapılıacak mücadelelerin toplamından mı ibarettir? Yukarıda belirttiğimiz gibi, politik olmayan hiç bir kişisel, kurumsal ve örgütSEL davranış yoktur. Bakkaldan tuz isterken bile politik alanın içinde olan kişi, işçinin, öğretmenin ücretini zam isterken haydi haydi politika yapmış olacaktır.

Az gelişmiş ülkelerdeki Sendikacılığı inceleyen California Üniversitesi Profesörlerinden Dr. Walter Galenson'un, bu görüşü doğrulayan sözler oldukça dikkate değerdir :

«... yeni gelişmekte olan memlekellerde, siyasetten uzak bir sendikacılığın tesisi pek mümkün görünmemektedir. Radikal bir ideolojiye sahip ve ileri derecede siyasi bir şekilde büyümüş sendikacılık tipinin türemesi daha fazla muhtemeldir. Gerçekten bunun hakim ve yaygın tip olacağna dair tahminlerimiz o kadar kuvvetlidir.

ki, bahis konusu tipe rastlamadığımız takdirde sendikacılığın işverenlerin veya devletin otoritesine tâbi kalmış olduğu, yani ya sari sendikacılık ya da korporatif bir çahşma ephesi harketin mevcut bulunduğu neticesini çıkarabiliriz.» (Sosyal Siyaset Konferansları, 16. Kitap, s. 80)

Evet, İngiltere örneğinde belirttiğimiz gibi doğrudan zam mücadeleleri bile politik bir eylemdir. Bunun yanında, «düzen mütadelesi» yoluyla zam mücadeleleri daha da politik bir eylem olmaktadır. Neyersiniz ki geri kalmış ülkeler için, aslında bundan başka sendikal eylem yolu ve olanağı yoktur. İşte Profesör bu gerçege isabetli bir tehsis koymaktadır. Bu profesörün Amerikalı olduğunu da itham ettiğimiz ayrıca düşündürmelidir.

Sendikaların eibette ki «politik çözüm» yetkisi yoktur ve olamaz da. Hele dar anlamda politika yasağı olan ülkelerde, sendikaların siyasal örgütlerle ilişkisi dahi mümkün değildir. Örneğin Türkiye'de memur sendikalarının durumu böyledir. Öteki memur sendikaları gibi TÖS'ün de bu yüzden herhangi bir parti ile ilişkili söz konusu olamaz. Ve TÖS herhangi bir parti ile herhangi bir ilişkili pesinde olmamıştır. Buna rağmen TÖS'lü öğretmenler politika yaptıkları iddiasıyla zaman zaman suçlanmışlardır. Bu suçlamayı yapanların bir bölümü Türk sendikacılığında «düzen mütadelesi yoluya çıkar mücadele» gerektiğini fark edemeyenlerdir. Başka bir deyişle, Türk sendikacılığı örneğin İngiliz Sendikacılığını birbirine karıştırırlardır. Öteki bölüm ise, yasalardaki yasaklara uymayan değil, bilimin ve yurt gerçeklerinin dedigini yapan TÖS'lü öğretmenler, yasalar歧inda ve kendi partilerinin içinde göremeyince tıpkı Bakan Ertem gibi baba-ları tutanlardır.

Feyzullah ERTUGRUL

ler huzuruna getiriliyor.

Oysa, savcılar, suç leskelede nitelikte gördükleri eserlerin yazaları hakkında, bilirkişi mütaleasına baş vermeden da kamu davası açabilirler. Ve böyle yapmakla hem usul uygun hareket etmiş olurlar, hem de yetkisiz ve ehliyetsiz bir takım kişilere bilirkişi ücreti altında devlet bütçesinden fazla olarak 200'er lira dağıtmış olmanın ve ayrıca kim masum kişilerin mağduriyetlerine, bileyerek veya bilmezerek, sebep olmuş bulunmanın vicdan özüntüsünden kendilerini kurtarmış olurlar.

SAHIR ERMAN'IN RAPORU

Sahir Erman'ın, bilirkişilik görevini asla ciddiyetle almadığını, bu işi bilirkişi bir lauhallık içinde yaptığından bilirten dellilerden biri sudur:

TETKİKAT ZAPTI ile bilirkişi raporu aynı tarihi taşımaktadır.

Bilirkişi'ye, dava konusu kitap 1 Mart 1968 tarihinde verilip kanaatî sorulmuş ve bilirkişi de 242 sayfalık kitabı aynı günden güya incelemiş ve dokuz sayfalık raporunu yine aynı günden düzenleyip, aynı 1 Mart 1968 tarihinde vermiştir.

İnsan gücünün üstünde gibi gözükken ve 6-7 saatin içine südürülmüş imkâni bulunmayan bu işi Sahir Erman'ın nasıl beserebildiğine biz önce çok şaşırttık. Ama, raporu okuduğumuz zaman anladık ki ortada şanslı bir şey yoktur. Çünkü Sahir Erman kitabı incelemeye lütfen görmemiş; raporunu kitaptan rastgele aktardığı parçalarla doldurup, buna dört büyük satırık şu gerçekseksiz suçlamayı eklemekle yetinmiştir:

«Bütün bu fikirlerin komünizm propagandası olduğu ve komünist partiye girmesini, her ülkede komünist iktidarı için çökmesi için çahşılmasi fikrinin edici mabiyette bulunduğu elhetle, tethik konusu kitapta T.C.R.'nın 142inci mad-

desine girecek tarza kümünlizm propagandası yapıldığı sonucuna varılmıştır.

Kitaptan yapılan aktarmalarдан sonra, Sahir Erman'ın kendine mahsus olarak iki sorduğu mütalaa işte bu dört büyük satırın ibarettir.

Mahkemeler bilirkişi mütalâsına uymak mecburiyetinde bulunmadıklarına göre bu mütalâların inandırıcı ve bunun için de gereklî olması zorundadır. Hiçbir gerekçiye taşımayan bir bilirkişi mütalâası, keenlemek yekûn sayılır.

Türk Ulus adına hükmü vermeye yetkilî bulunan mahkemeler bile her türlü kararlarını gereklî olarak yazmaya mecburdurlar. Bu, Anayasa'nın 135inci maddesinin açık bir emridir. Gerekçiz bir bilirkişi raporunu, mahkeme hükmü tesisine yeter bir belge nitelikinde kabul edecek olursa mahkeme kararı da gerekceden yoksun kalmış bulunacaktır. Bu takdirde verilecek karar Anayasa'ya aykırı olur. Bunun için: Bilirkişi raporlarında mühim olan, bilirkişinin verdiği sonuç değil bu sonuca nasıl ve hangi nedenle varlığıdır.

Sahir Erman, yukarıda da arzettigimiz gibi 242 sayfalık bir eserin incelemesine ve ayrıca dokuz sayfalık raporun hazırlanmasına en fazla 6-7 saatlik bir zaman ayırmış bulunmaktadır ve istenilen kendisi edebiyatçı da olmadığından eseri anlayamamış ve bu sebeple yanlış sonuca varmıştır.

Sahir Erman, yukarıda da arzettigimiz gibi 242 sayfalık bir eserin incelemesine ve ayrıca dokuz sayfalık raporun hazırlanmasına en fazla 6-7 saatlik bir zaman ayırmış bulunmaktadır ve istenilen kendisi edebiyatçı da olmadığından eseri anlayamamış ve bu sebeple yanlış sonuca varmıştır.

Sahir Erman, Kazancakis'e ait olan bir kısmı ile Kazancakis'e ait kısımları karıştırılmıştır.

Dâvâ Konusu kitapta, yedinci sayfadan 12inci sayfaya kadar suren, ve BIR YOLCU başlığını taşıyan yazı Kazancakis'e ait değildir. Bu yazı, Panait Stratî adındaki bir başka yazarın ÖTEKİ ALEVE DOGRU adındaki eserinden alınmıştır. Sahir Erman, bunun bile farında olmamış ve Panait Stratî'nin bu yazısını da Kazancakis'e mal etmiştir.

Sahir Erman, Kazancakis'in

sandığı, gerçekle Panait Stratî'ye ait bulunan bu kısmı da, raporun ilk sayfasında suçlamıştır. Oysa, ayrıca da yâymânmış olan Panait Stratî'nin bu eseri hakkında şimdiden kadar hiçbir kovuşturma yapılmamıştır.

KAZANCAKIS'İN BUTUN KİTAPLARI İNCELENMELİDİR.

Sahir Erman, Toda Raba adlı kitabı tümünden bir anlam çıkaramamış olduğundan bir takım cümleleri alt alta yazmak suretiyle kitabı suçlamaya kalkışmıştır. Oysa, Kazancakis'in kişiliği hakkında bilgi edinmek içi yalnız dâva konusu kitabın incelenip anlaşılmazı da yetmez; Kazancakis'in bütün kitaplarının okunup incelenmesi gereklidir.

Davamızda, bilirkişinin her seyden önce inceleyip belirtmesi gereken soru şu olmalıdır:

Toda Raba adlı kitabı ve yazarı Kazancakis'in edebiyat aleminde bir yeri var mıdır?

Anayasamız, bilim ve sanati öğrenme ve öğretme özgürlüğü tanımıştır. Anayasamızın 21inci maddesi şu hükmü taşır:

«Herkes bilim ve sanati serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlardan her türlü araştırma hakkına sahiptir.»

Anayasa'nın bu açık hükümden kesin olarak su sonuca varılır:

Bilim ve sanat eserleri 142inci maddenin kapsamı dışındadır. Nitelik Anayasa Mahkemesi de 141-142inci maddelerle ilgili olan 26/9/1965 tarihli ve 1983/173-1965/40 sayılı kararında bu hususu belirtmiştir.

Su halde bir eserin 142inci maddenin kapsamına girip gitmeyeceğini tesbiti için her seyden önce o eserin bir sanat eseri yada bilim eseri olup olmadığını araştırılması gereklidir.

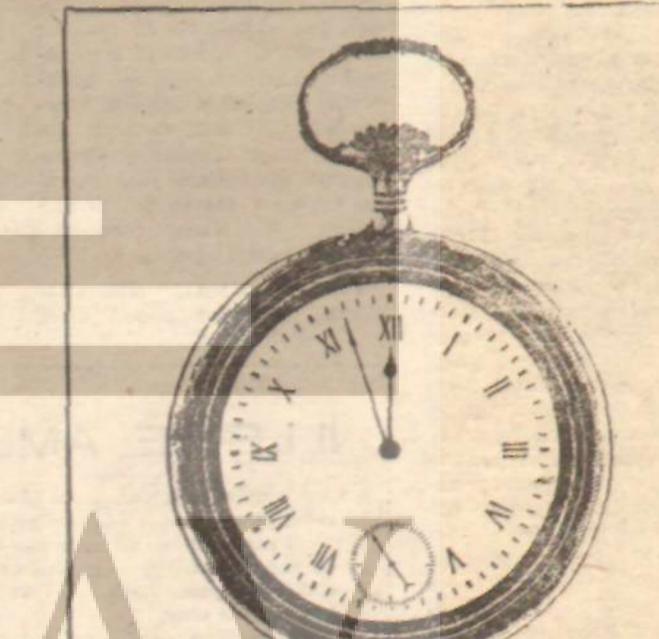
Öyle ise, bir şilde, bir romanda, bir tiyatro eserinde 142inci maddenin unsurlarının bulunup bulunmadığını tesbit etmek için önce bu eserlerin

edebî bir değeri bulunup bulunmadığını araştırılması gerekecektir. Bunun tesbiti de bir ceza hukukusunun değil bir sanat adanın, özellikle edebiyatının yapabileceğini bir ışırı. Biz, Türk Yargıcının Türk Hukukunu bilirkişinden öğrenmeye ihtiyacı bulunmadığını inandığımız için yeniden seçilecek bilirkişilerin, hukukçu —özellikle ceza hukukçusu— olmamaları gerektiği üzerinde israr ediyoruz.

Bu dâvâda bilirkişilik yapacak kimselerin, Yunan Edebiyatı da içinde olmak üzere Çağdaş Batı Edebiyatı içinde toplanmış olan Türk Edebiyatçıları arasında yer almıştır. Çagdaş Batı Edebiyatı iyi olan kimseler arasında seçilemek gerekir. Zira, Batı Edebiyatı, bu edebiyat kadrosu içinde

de Yunan edebiyatının yerini ve Yunan edebiyatı içinde de Kazancakis'in kişiliğini ve onun tüm eserlerini bilmeyen bir kisinin bu dâvâda bilirkişi olarak vereceği mütâlaa herhangi bir değerden yoksun kalır.

Bu sebeplerle: Üniversite'nin Edebiyat Fakültesinde Çağdaş Yunan Edebiyatını öğretten bir kişi bulunmadığı da göz önünde tutularak, bütün Türk Edebiyatçıları içinde toplanmış olan Türk Edebiyatçıları arasında yer almıştır. Çagdaş Batı Edebiyatı iyi olan kimselerin sorulması, seçilecek bilirkişilerin yetkilî ve ehliyetli kimseler olmasının sağlanmak için, en uygun yol olasıdır.

Reklâm işlerinizi saat gibi yürütür

REKLÂM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ

yurt içinde ve dışında

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEMİLDE YÜRÜTMEK İÇİN

Kurumumuz hizmetlerinden faydalananız

BASIN İLAN KURUMU

Cağaloğlu, Turkoğlu Cad. no 1, kat: 3

Telefon: 2766 00 - 2766 01, İstanbul

BASIN TİP'I NASIL GORÜYOR

Soba yoluya ihanet

TURKIYE İşi Partisi'nin üst kademesindeki anlaşmazlıklar, geçtiğimiz hafta hemen hemen bütün gazete ve yazarları tarafından yorumlu tabii tutuldu. Bu yorumlar, TIP'in Bâbâli basımı tarafından nasıl görüldüğünü yansımış bakımından da ilgi çekiciydi.

Aslında, bellâhâz gazete yazarlarının TIP hakkındaki görüşlerini hiçbir müthalâ katmadan, özet halinde veriyoruz:

ABDI İPEKÇİ (Milliyet) — «Türkiye'nin tek sosyalist partisi iddiasını taşıyan TIP, kuruluşu gereği iki ayrı grubu bir araya getirmektedir: Senatörler ve aydınlar... Bunlardan sendikacilar, durumlardan yarattığı tabii bir davranış sorunlara pratik ve pragmatik çözümleri aramak eğilimindedirler. Aydınlar ise teknik duşunmekte, uzun vadeli strateji üzerinde durmaktadır. Bu ikisi farklı bakış açısına rağmen parti içinde esas tartışmalar ve ayrılıklar daha çok aydınların kendi aralarında olmaktadır. TIP'in benimsemesi gerekten sosyalizm anlayışı ve stratejisi partinin yöneticileri arasında sürekli tartışmalara neden olurken, partinin disiplindeki solcu çevreler de kendi gölgelerini hakim kılacak çaba harda bulunmuşlardır. İşte son olayların bu tartışmaların yarattığı bir sonuç olduğu anımsamaktadır.»

CUMHURIYET (Olayların Ardındaki Gerçek) — «Çekimeler daha önce ilce ve il çapında başlamış, bir takım partiller, özellikle İstanbul'da, ihraç edilmişlerdi. İhraçlar klasik sosyalist partilerdeki merkeziyet anlayışının sonucu idi. Parti genel merkezi ve liderlerin çizdikleri sınırlar dışında kalanlar, hatta kongrelerde gürültülü çakaralar için 'dahi ihraç mekanızması' işaretiliyordu. 2 Haziran seçimlerinde TIP'in oy oranının düşmesinden sonra çatışma ve çekismeler yükseldi, konumlarında siyasi liderlerin arasında yaşadı. Mehmet Ali Aybar'ın son konuşmalarında tema olarak aldığı «Türkiye tipi sosyalizm» bardağı taşran son damla olmuştu. 1969 seçimlerini pek ümmet görmeyen liderler arasındaki çekisme güvenoyuna katıldı gitmiştir. Bir yandan, önde bağımsızlık ve diğer güçlerle işbirliği sloganını bayrak yapan eski sosyalistlerin, öte yandan Aybar'a cephe alan liderlerin birleşmesi TIP'in durumunu şindi ilginç hale getirmiştir.»

İLHAMİ SOYSAL (Aksam) — «TIP'te son türlerde birdenbire su yüzüne vuran anlaşmazlıklar nedeni bir hayal görktür. Bunlardan biri, genel başkanının etekim çağrısına

Kısa geliyor. Evinize soba alacağınız Gazetelerde çeşitli soba reklamları var. İlerinden birini tercih edeceksiniz. Ucuz, sağlam, zarif, ekonomik.

Hayır. Bu şartların hepsinden önce su hususuna dikkat etmelisiniz :

— Sobanın inanılmaz kimdir?

Eger bir masonsa, bir İsrail uşağı sionistse, bir mutlu azınlık eşkıyası ise, bir dinsizse, bir halk düşmanı ahlâksız şefi ise, kâfiyyen almamışaksınız. Hâlinizin malzemini satın almak İslâmîyete ihanettir.

MEHMET SEVKET EYGI
(Bugün - 28.10.1968)

yapmaktan uzak, «kişisel» bir yönetim kurma eğilimine bağlanmaktadır... Denilmektedir ki, «TIP içindeki gekigimelerde bardağı taşran damla, Çekoslovakya olayları karşılıkta Aybar'ın takıldığı kişisel tutum olmuştur.» TIP'in zoru tabii misadece parti içi anlaşmazlıklar da değildir. Türkiye'de TIP dışında da sosyalist gruplar vardır. Bunlar da çeşitli görüşlerde getirmektedirler. Aybar, bir noktada bu gruplarda aynı partiler olarak örgütlenmesinden yada parti içi yönetimini ele geçirmelerinden endişeliydi. İşte bütün bunlar TIP'i, büyük kongresi arifesinde bir çıkmazın esigine getirmiştir. Bugünden bilinen, merkez sol CHP'deki Ortanın Solu - Ortanın Göbekçileri çatışmasının sırmesinin yam basında, sosyalist TIP'te de bir Sağ Kanat - Sol Kanat çatışması ortaya çıktıgıdır.»

VEKİHİ ÜNAL (Bâbâlide Sabah) — «Prof. Sadık Aran,

De Gaulle — Türkiye ve Fransa bağımsızlıklarını idame ettirmeye, topraklarını, semalarını, sahillerini, kuvvetlerini kimseyi kullanmasına meydan vermemeye, kendi rollerini oynamaya ve kendilerini üflendiren olayları ve çözümleri bizzat kendi üşüllerileyle tartışmaya kararlıdır...

(Turhan Selçuk - Milliyet)

Behice Boran ve arkadaşlarını dinlerseniz, Mehmet Ali Aybar ve gömezleri teorisi anlayamamış, markazını yozlaşdırılmışlardır. Mehmet Ali Aybar ve ona koltuğu altına sağlananlar ise, muarizalarını memleket gerçeklerini ve teorideki yahil gelişmeleri bilmemekle suçlandırmışlardır. Oysa bütün bunlar gerçeği niyeti gizlemek için kullanılan birer boş laftır ve bütün mesele koltuk kavgasıdır. Genel kongre yaklaştıkça TIP'teki hayatıet (!) artmaktadır, ikbal ve koltuk kavgası hızlanmaktadır. Ve asla yalan söylemeyeen (!) sosyalistlerin birbirlerine laik gördükleri kargılı iftiraları dinlemek hem ibret verici, hem de eğlendirici olacaktır.»

YENİ GAZETE — «Bu partide böyle bir görüş ayrılığı her zaman beklenmiştir ama bunun aydınlar, yada işçi grubu içinde değil, yönetimini yüzde elli oranında aralarında bölgümüş bulunan bu iki grup arasında belirebileceği düşünülmüştür. Gerçi parti içinde bir sözcülik kavgası olmamaktadır ama, hemen her konuda konuşan aydın grubudur ve işçilerin beynleri bellirli hallere inhisar etmektedir. İşte bu sebeple de günün birinde basgösterilecek çatlamaların bu noktada ortaya çıkması beklenmiş ve tabii sayılmıştır. Şimdi karşı karşıya bulunan mesele ise esas itibariyle aydın grubu ile lider Aybar arasındadır. Bu

Su koyuvermek

Et umadığın anda en güvendigin kıştı bekarsa su koyuverir.

Böyle zamanlarda su koyuverme başladığını, hiç tanınmayacağın. Bildiğini okuyacağın. Sinirlenmeyeceksin, telesa düşmeyeceksin. Nasıl olsa su koyuveren koyuverdi suyun içinde boğulacaktır. Yahut da vazgeçecektir su koyuvermekten.

Ölçü kaçarsa, o zamân da su koyuvereni su koyuve renle birlikte bırakıp :

— Ne haliniz varsa görün der, çeker gidersin.

ÇETİN ALTAN
(Aksam - 27.10.1968)

partinin yönetimine hakim, hiç değilse etkili bazı elemanların, sosyalizmin genel kurallarından ve milletlerarası niteliklerinden fazla uzaklaşmaması taraftarı oldukları bilinmektedir. Buna göre Türk sosyalizmi bilimsel sosyalizmin diyaloglu içinde olacak ve şekillenecektir. Hal böyle olunca da, Aybar'ın Merkez Yönetim Kurulu'nun daha sıkı murakabesini kabul etmesi, yada görevini terk etmesi gerekmektedir. Ama gelişmeler dikkatle izlendiği takdirde sonucun başka türü olacağ ve lider dilsizme yetkisine sahip kirk kişilik genel yönetim kurulunun tenkitçilere çok Aybar'a arkası gıcacı anıqlamaktadır. Zira bu kurulun yarısını teşkil eden işçiler, aydınların da birliği yanlarında olsak işlere, Aybar'la beraberdirler. Bu durumda da görevden ayrılmak, tenkitçilere dileğecktir.»

REFİK ÖZDEK (Bugün) — «Bütün siyasi partilerin liderleri, Rusya'nın Çekoslovakayı istilasını takip ederlerken, Mehmet Ali Aybar'ın bunu tasvip etmesi ağır bir ücret olurdu. Onun işi Aybar Rusya'yı sosyalizmin gülyüzüne gölge düşürmekle itham etti. Fakat partinin Stalin'cileri, Aybar'ın işi ucundan yaptığı bu tür bir kinamayı bile affetmiyor, onu partinin programına ve bu programın lafzından ziyade ruhuna aysırı davranmakla suçluyorlar. Böylece TIP'in ne menem bir ruh olduğu da ortaya

KEMAL BİSALMAN (Milliyet) — «Anladığımız manada bir taraf siyasi milcideledo halika biraz daha sempatik görünmek için yani bir dialog arıyor.. Diğer taraf da öbürü, hudutları aşmakla itham edip, yine aynı yere çekiliyor! Her ne kadar bazı şahıslar olayı teori gelişmesi olarak vaşiflendirmiyoysa da, sol terminolojide, hele hudutu çizilmiş bir stratejide biraz daha sempatik görünmek isteğine dense dense taktik denir! Ve bugün için de bu tartışmanın yapılmamış elzemdir.»

ILLE DE AMERİKA!

— İste, diyorlar, o da bize Amerikan yardımınından çekmamızı tavsiye etmeye geldi!

Fransızlar böyle mânâda bize yardım etmek isteseler de reddederdi. İşte o zaman solcuların tekrarladığı bağımsızlık duygusu, millî şeref ve haysiyetimiz korumak bahis konusu olur.

Amerikan yardımını kabul edemiz, Fransız yardımını kabul edeceğimiz mânâsına hiç gelmez. Biz, Amerika ile bir komünist saldırganlığına karşı hür dînîyi korumak taahhüdüne girmiştir.

De Gaulle'ün fikri sabit hallindeki düşüncelerine uyumak için dell olmamız!

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 30.10.1968)